

20. Lastensuojelutoimi¹⁾

Yleistä

Lastensuojelutoimen työkentässä ei tapahtunut v:n 1962 aikana sellaisia lain-säädännöllisiä muutoksia, jotka olisivat laajentaneet tai supistaneet lakiin tai ohje-sääntöön perustuvia lastensuojelulautakunnan tehtäviä. Sen sijaan voidaan todeta, että lastensuojelutapausten lukumäärän kasvu jatkui myös kertomusvuonna aiheut-taen huostaanotto- ja sijoitusvaikeuksia.

Eripainoksen taulukko-osaan sisältyy mm. vertailevia lukuja v:n 1952—1962 aikana huostaanotettujen lasten määrästä. Näistä tiedoista ilmenee, että tämä määrä on lisääntynyt sanottujen vuosien aikana lähes 60 %:lla ja että nousu kohdistuu lä-hinnä huoltoa tarvitsevien eli lastenhuoltotapausten ryhmään, kun sen sijaan suojelu-kasvatussyistä huostaanotetut eivät ole samassa määrin lisääntyneet. Huostaanoton syyksi merkittiin kertomusvuonna vielä n. 30 %:ssa tapauksista asuntovaikeudet ja seuraavina suurimpina syyryhminä vanhempien sairaus sekä lapsen vajaamielisyys. V:n 1952 tilastossa esiintyvät samat tekijät pääasiallisimpina huostaanoton perusteina, mutta merkillepantavaa on, että nimenomaan asuntovaikeudet sekä vajaamieli-syys ovat syyryhminä huomattavasti näiden vuosien aikana lisääntyneet. Sen sijaan suojelukasvatustoimiston tapausmäärän jatkuvasta voimakkaasta kasvusta huoli-matta asiaalisista syistä huostaanotettujen alaikäisten määrässä on tapahtunut varsin vähäistä nousua.

Huostaanotettujen alaikäisten sijoittaminen sopivaan hoitoon tuotti kertomus-vuonnakin jatkuvasti lisääntyviä vaikeuksia siitä huolimatta, että esim. perhehoidon laajentamiseksi ja tehostamiseksi viraston perhesijoituksesta vastaavaa työryhmää jossakin määrin lisättiin. Noin 40 % huostaanotetuista jouduttiin edelleenkin sijoit-tamaan laitoshoitoon ja näistä edelleen n. 40 % kaupungin omiin laitoksiin. Erään selvityksen mukaan kaupungin laitoksiin sijoitetuista turvattomista alaikäisistä oli 53 % poikkeavia. Lautakunta esitti näissä olosuhteissa kolmen laitoksen eli Kallion nuorisokodin sekä Hyvösen ja Malmin lastenkotien muodostamista erityislasteri-kodeiksi, mikä hyväksyttiin. Kaupungin laitosten toimintaohjeet sekä hoito- ja kasvatushenkilökunnan määrä ja laatu päätettiin myös viipymättä tarkistaa. Edelleen esitettiin komitean asettamista laatimaan selvitys uusien lastenhuoltolaitosten pe-rustamisesta v. 1963—1972 ja alustava yksityiskohtainen suunnitelma laitosten vastaisesta sijoittamisesta ja rakentamisesta.

I. Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan sekä sen jaostojen ja johtokuntien kokoonpano. Lautakunnan kokoon-pano oli kertomusvuonna seuraava: puheenjohtajana toimituspääll. Sulo Manninen, varapuheenjohtajana teol. tri Veikko Päivänsalo, jäsenenä prof. Elsa Bruun, toimin-nanjoht. Vuokko Hietala, ilmoituspääll. Anni Ikonen, toiminnanjoht. Laila Leski-

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja lastensuojelutoimen kertomuksen eripainoksessa.

nen, yht.kuntat. maist. Sirkka Loimaranta, rva Maija Suosalmi ja arkkiatri Arvo Ylppö; varajajäseninä: kansak.op. Eila Penttinen, sosionomit Raili Heiskanen ja Marjatta Forssén, prof. Paavo Heiniö, dosentti Sakari Lahdensuu, varat. Göran Westerlund, terveystiet. Terttu Voipio, rouvat Martta Parkkari ja Impi Lojander; lisäjäseninä: dosentti Saima Tawast-Rancken, opett. Margareta Aminoff, ompelija Malva Palo ja rva Lilja Dahl; varalijäseninä: varanot. Martta Manner, rva Hilma Karanterä, kontt. Svanvit Björkvist ja siht. Maj-Lis Wahlberg.

Jäljempänä mainittuihin jaostoihin määrättiin seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi ja jäseneksi: lastenhuoltojaostoon Päivänsalo, Leskinen ja Aminoff sekä varajäseniksi Manninen, Bruun ja Tawast-Rancken; suojelukasvatusjaostoon Manninen, Bruun ja Tawast-Rancken sekä varajäseniksi Päivänsalo, Leskinen ja Aminoff; väestöasiainjaostoon Ylppö, Hietala ja Palo sekä varajäseniksi Loimaranta, Suosalmi ja Manninen; elatusapujaostoon Loimaranta, Suosalmi ja Dahl sekä varajäseniksi Ylppö, Hietala ja Manninen; vajaamielishuoltojaostoon Ikonen, Leskinen, Bruun ja Loimaranta sekä varajäseniksi Päivänsalo, Manninen ja Suosalmi; itseoikeutettuna jäsenenä jaostoon kuului lautakunnan alaisten vajaamielislaitosten vastuunalaisena lääkärinä sosiaalilääkäri. Lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten johtokuntaan kuuluivat puheenjohtajana Bruun, varapuheenjohtajana Päivänsalo sekä jäseninä Manninen, Leskinen ja itseoikeutettuna jäsenenä lastensuojelun toimitusjohtaja varamiehenään lastenhuollontarkastaja tai nuorisonhuoltaja.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa sairaala- ja sosiaalitointa johtava apul. kaup. joht. Eino Uski, lastenhuoltojaostossa fil. maist. Veikko Loppi, suojelukasvatus- ja väestöasiainjaostossa toimits. Lempi Lehto sekä muissa jaostoissa ja johtokunnissa toimitt. Eila Vuokko.

Lastensuojelulautakunnan alaisten lasten ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesäännön mukaan lastenhuoltolaitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan tehtävät kuuluivat kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle.

Lastensuojelulautakunnan kokoukset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 14 kertaa, jolloin pöytäkirjaan merkittiin yhteensä 258 (211) pykälää. Ilmoitusluontoiset asiakirjat merkittiin kokousten väliaikoina kertyneinä ryhminä pöytäkirjaan. Lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten johtokunta piti kertomusvuoden aikana 17 kokousta, vajaamielislaitosten johtokunta 13, lastenhuoltojaosto 16, suojelukasvatusjaosto 17, väestöasiainjaosto 24, elatusapujaosto 14 ja vajaamielishuoltojaosto 12 kokousta.

Kaupungin kolmen sosiaalihuollon päätösvaltaelimen, huoltolautakunnan, lastensuojelulautakunnan ja lastentarhainlautakunnan yhteinen neuvottelukokous pidettiin 3. 12. Koskelan sairaskodissa. Aiheena oli askarruttaminen ja sen merkitys sosiaalihuollossa. Lautakunta järjesti 40-vuotisjuhlakokouksen 16. 6.

Tärkeimmät päätökset. Lautakunta päätti mm.: valita edustajakseen Lastensuojelun Keskusliittoon lastensuojelun toim.joht. Arvi Heiskasen ja varalle siht. Kalervo Juurisen, edustajakseen Vajaamielishuollon Keskusliittoon lastenhuollontark. Margit Törnuddin ja varalle vajaamielishuoltaja Maija Karion sekä edustajakseen nuorisotyölautakuntaan nuorisonhuolt. Kaarlo Helasvuon (18. 1. 7 §); vakuuttaa Käpylän koulu- ja työkeskuksessa olevan kaupungille kuulumattoman irtaimiston (31. 1. 31 §); tehdä sopimuksen Mustalaislähetyksen yhdistyksen kanssa hoitopaikkojen varaamisesta Kauniaisten nuorisokodista (20. 3. 59 §); suorittaa eräiden hoito-

paikkojen väliaikaisen järjestelyn Sofianlehdon vastaanottokodissa (17. 4. 99 §); myöntää avustuksen Helsingin Poikakotiyhdistykselle (30. 10. 217 §) sekä lopettaa toistaiseksi Ufa-nimisen yhdistyksen avustamisen (16. 6. 122 §) ja puoltaa Naulakallion lastenkodin pääpiirustusten hyväksymistä (16. 6. 137 §). Lisäksi lautakunta kehotti lastensuojeluvirastoa valmistelemaan esitystä lastensuojelutoimen organisaation uudistamiseksi (20. 3. 53 §), laatimaan suunnitelman juopuneena tavattujen nuorten huollosta (17. 7. 147 §) sekä merkitsemään talousarvioehdotukseen määrärahan osapalkkaisen psykiatrin palkkaamiseksi vajaamielisiä hoitaviin laitoksiin (20. 3. 63 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehdyt esitykset koskivat mm. seuraavia asioita: Lastensuojelun Keskusliiton kasvatusvanhempien ansiomerkin myöntämistä kaupungin kustannuksella eräille ansiotuneille kasvatusvanhemmille (18. 1. 21 §); lastensuojeluviraston väestöasiaintoimiston organisaatiota (20. 2. 42 §); toimentajan virkojen perustamista elatusaputoimistoon (20. 2. 43 §); Päivölän lastenkodin ja Sofianlehdon vastaanottokodin vajaamielisosaston esittämistä hyväksyttäviksi vajaamielislaisissa tarkoitetuksi vajaamielislaitoksiksi (20. 3. 66 §); Sofianlehdon vastaanottokotiin järjestettävän 15-paikkaisen eristysosaston perustamista (20. 3. 68 §); eri hallintokuntien käyttöön siirrettävien kiinteistöjen tilitysvuokran maksuperusteita (17. 4. 91 §); Oppilaskoti Toivolan alueen ja rakennusten hallinnon uudelleenjärjestelyä (16. 6. 129 §); vajaamielishoitajakoulutuksen järjestämistä vajaamielisiä hoitavissa laitoksissa (17. 7. 144 §); lastensuojelun tarpeiden huomioon ottamista kansakoulujen toiminnassa, etenkin erityisluokkaopetuksen yhteydessä (18. 9. 196 §); nuorisokodin perustamista taloon Kunnalliskodintie 6 (30. 10. 224 §); Kallion nuorisokodin, Hyvösen lastenkodin ja Malmin lastenkodin muuttamista tai hyväksymistä erityislastenkodeiksi (20. 11. 238 §); lautakunnan alaisten laitosten johtajien palkkauksen tarkistamista (20. 11. 239 §) sekä lastensuojeluviraston johtavien viranhaltijoiden palkkauksen tarkistamista (20. 11. 242 §).

Lausunnot kaupunginhallitukselle koskivat mm. seuraavia asioita: psykiatristen hoitokotien tonttikysymystä sekä määrärahan saamista v. 1963 toisen hoitokodin perustamiskustannuksia varten (31. 1. 33 §); huoneiston osoittamista Päiväkoti Ah-tolalle Hyvösen lastenkodin talosta (20. 2. 44 §); tutkimusta vajaamielisten hoidon tarpeen laajuudesta (20. 2. 49 §); julkisten rakennusten rakentamista uusille asuma-alueille (20. 3. 61 §); yhdistysten avustus- tai laina-anomuksia (17. 4. 77, 78 §, 22. 5. 102, 103, 109 §, 16. 6. 125, 130 §, 17. 7. 158, 165 §, 30. 10. 212 §); Kärkulla Centralanstalt -nimistä laitosta ylläpitävän kuntainliiton perussääntöä (17. 4. 84 §); psykiatristen hoitokodin sijoittamista omakotialueelle Oulunkylässä (17. 4. 85 §); Oulunkylän suomenkielisen kansakoulun rakennuksen korjaamista lastensuojelutoimen käyttöön sopivaksi (28. 8. 180 §); kiinteistön ostamista Etelä-Haagasta vajaamieliskouluksi (28. 8. 185 §); psykiatristen työn kehittämiskomitean mietintöä (18. 9. 190 §) sekä huoltolautakunnan esitystä henkikirjoituslain muuttamiseksi (30.10.218 §).

Lääkintöhallitukselle annettiin lausunto eräiden aineiden käyttämisestä huumausainetarkoituksiin (20. 3. 57 §).

Komiteat. Kaupunginhallituksen 12. 5. 1961 asettama toimikunta, jonka tehtävänä oli laatia yksityiskohtainen suunnitelma vajaamielisten keskuslaitoksen rakentamisesta ja sijoittamisesta kaupunginvaltuuston 26. 4. 1961 hyväksymän periaatesuunnitelman mukaisesti, jatkoi kertomusvuonna työtään. Toimikunnan puheenjohtajaksi valittiin

tajana oli kiinteistöviraston pääll. Alpo Lippa sekä jäsenenä lastensuojelun toimitusjoht. Arvi Heiskanen, Hesperian sairaalan apul. lääk. Max Frisk, arkk. Olavi Leka ja järjestelytoimiston pääll. Alpo Salo. 1. 3. 1962 lähtien toimi Heiskasen tilalla lastenhuollontarkast. Margit Törnudd ja Friskin tilalla Rinnekodin alilääk. Gustav Amnell, minkä lisäksi toimikuntaan valittiin I apul. kaup. arkk. Sakari Siitonen. Toimikunnan sihteerinä toimi apul. kaup. siht. Yrjö Salo.

Kaupunginhallitus asetti 18. 10. komitean laatimaan selvityksen uusien lastenhuoltolaitosten perustamisesta v. 1963—1972 ja sen perusteella alustavan yksityiskohtaisen suunnitelman ko. laitosten vastaisesta sijoittamisesta ja rakentamisesta. Komitean puheenjohtajana toimi varat. Göran Westerlund sekä jäsenenä vt Eila Vuokko, lastensuojelun toimitusjohtaja Heiskanen, I apul. kaup. arkk. Siitonen sekä kiint. viraston tonttios. pääll. Kalevi Korhonen. Sihteerinä toimi lautakunnan sihteeri Kalervo Juurinen.

II. Lastensuojeluvirasto

Toimistot. Lastensuojeluvirasto jakaantui ohjesäännön mukaan kuuteen toimistoon.

Hallinnollinen toimisto, jonka tehtävänä oli valmistella lastensuojelutoimen yleiset hallinto- ja talousasiat lastensuojelulautakunnan käsiteltäväksi ja panna ne täytäntöön sekä valvoa lastenhuoltolaitosten toimintaa. Toimiston päällikkönä sekä samalla koko lastensuojeluviraston päällikkönä ja lastensuojelun toimitusjohtajana toimi 31. 5. asti hovioik. ausk. Arvi Heiskanen, 1. 6. alkaen viransijaisena fil. maist. Kaarlo Helasvuo. Toimistoon kuuluvina toimivat varat. Kalervo Juurinen lastensuojelulautakunnan sihteerinä, lääket. lis. Paavo Leisti lääkärinä ja sosion. Emil Stenholm talouspäällikkönä.

Lastenhuoltotoimisto, jonka asiat käsiteltiin lastenhuoltojaostossa, tehtävänä oli valmistella ne tapaukset, joissa lapsen yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin a), b), c) ja d) kohdissa mainituista syistä, sekä toimeenpanna jaoston päätökset. Lisäksi toimiston tehtäviin kuuluu lastensuojelulain VI luvun edellyttämät kasvattilasten, äitiensä luona hoidettavien aviottomien lasten ja nuorten kotiapulaisten valvonta, kesävirkestyksen järjestäminen vähävaraisten perheiden lapsille sekä lausuntojen antaminen viranomaisille lasten holhousta ja hoitoa koskevista asioista. Toimiston päällikkönä oli lastenhuollontarkast. Margit Törnudd, apunaan apul. last. huollontarkast. Annikki Hytönen. Lastenhuoltotoimiston tehtävänä oli myös hoitaa ne valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät, jotka aiheutuivat vajaamielishuoltojaoston toiminnasta sekä lautakunnan alaisten vajaamielislaitosten valvonnasta. Toimiston päällikköllä oli näissä tehtävissä apunaan vajaamielishuoltaja Maija Kario, joka toimi esittelijänä vajaamielishuoltojaostossa ja vajaamielislaitosten johtokunnassa.

Suojelukasvatustoimisto, jonka tehtävänä oli valmistella suojelukasvatustaostolle esitettäväksi ne asiat, joissa lapsen tai nuoren henkilön yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin e) kohdassa tai 8 §:n 2 momentissa mainituista syistä, samoin suorittaa ne tehtävät, jotka on nuoria rikoksentekejiä koskevista säännöksissä lastensuojelulautakunnalle määrätty. Toimiston päällikkönä oli nuorisonhuoltaja Kaarlo Helasvuo apunaan apul. nuorison-

huoltaja Erla Frangén, Maist. Helasvuon ollessa toimitusjohtajan viransijaisena toimi nuorisonhuoltajana maist. Frangén sekä apulaisnuorisonhuoltajana maist. Lahja Määttänen.

*E l a t u s a p u t o i m i s t o*n tehtävänä oli lastenhuoltotoimiston avustamana hoitaa kaikki ne tehtävät, jotka avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa ja näiden lasten valvontaa koskevassa asetuksessa on lastenvalvojalle määrätty, samoin kuin myös laissa elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa mainitut tehtävät. Toimiston päällikkönä oli lastenvalvoja Aili Koskenkylä apunaan apulaislastenvalvoja Veikko Piirtola.

V ä e s t ö a s i a i n t o i m i s t o valmisteli perheenisälain, äitiysavustuslain, lapsilisälain ja erityislapsilisälain mukaiset asiat väestöasiain jaostolle esiteltäväksi. Lisäksi toimiston tehtävänä oli täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä määrättyt ja kodinperustamislainoista sosiaalilautakunnalle aiheutuneet tehtävät sekä järjestää ja valvoa äitiyshuoltoa. Toimiston päällikkönä toimi varanot. Selma Hiisivaara-Mörk apunaan toimiston esimies Lisbeth Kolula.

*S o s i a a l i l ä ä k ä r i n t o i m i s t o*n tehtäviin kuului psykiatristen ja psykologisten tutkimusten suorittaminen ja hoidon antaminen lasten- ja nuorisonhuoltotapauksissa sekä vajaamielishuoltoon liittyvät tutkimukset ja ao. laitosten valvonta. Toimiston päällikkönä oli 31. 5. saakka lääk. lis. Sirkka Syväne ja siitä lähtien viransijaisena lääk. lis. Pirkko Roiha.

Kassa-, tili- ja korvausasiat hoiti yhteinen huoltotoimen kassa- ja tiliosasto sekä asiamiesosasto.

Henkilökunta. Kertomusvuoden lopussa oli lastensuojelun palveluksessa 317 vakinaista ja 83 tilapäistä viranhaltijaa sekä 125 työsuhteessa olevaa eli yhteensä 525 henkilöä, minkä lisäksi oli 1 puolipäiväinen tilapäisessä virkasuhteessa oleva henkilö. Näistä oli lastensuojeluviraston palveluksessa 95 vakinaista ja 23 tilapäistä sekä 4 työsuhteessa eli yhteensä 122 ja loput laitosten palveluksessa.

Toimistotyö. Lastensuojeluvirastosta lähetettiin kertomusvuoden aikana 53 459 (57 047) kirjelmää. Näistä oli hallinnollisen toimiston 980 (1 096), lastenhuoltotoimiston 12 706 (15 693), suojelukasvatustoimiston 8 195 (8 519), elatusaputoimiston 13 365 (13 788), väestöasiaintoimiston 17 624 (17 315) sekä sosiaalilääkärin toimiston 589 (636).

III. Toiminta kertomusvuoden aikana

H a l l i n n o l l i n e n t o i m i s t o

Hallinnollisen toimiston tehtäviin kuului lastensuojelulautakunnan ja lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten johtokunnan käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelu sekä mainittujen elinten päätösten täytäntöönpano. Toimisto suoritti hallinnollista yleisvalvontaa siten, että toimitusjohtaja ja sihteeri osallistuivat jaostojen ja johtokuntien kokouksiin sekä suorittivat tarkastuskäyntejä laitoksissa. Lastensuojeluviraston diaarin hoitaminen kuului hallinnolliselle toimistolle ja siihen merkittiin vuoden aikana 4 502 saapunutta kirjelmää. Toimiston tehtäviin kuului myös määrärahojen käytön valvominen, työtilausten hoitaminen sekä valtionapujen anominen ja siihen kuuluvien laskelmien valmistelu sekä edelleen virkasääntöön, eläkesääntöön

ja työläinsäädäntöön liittyvien asioiden hoitaminen. Toimitusjohtajan päätösluetteloon merkittiin kertomusvuoden aikana 44 §.

Lastenhuoltotoimisto

Lastenhuoltotoimistolle tehtiin kertomusvuonna 2 978 (3 244) alaikäistä koskevaa ilmoitusta ja virka-avunpyyntöä. Tällöin ei laskettu mukaan toimiston kirjoissa olevia kasvattilapsia, valvonnassa olevia avioliiton ulkopuolella syntyneitä, eikä keksiksi maalle toimitettavia lapsia, joita selostetaan toisessa kohtaa kertomuksessa. Virka-avunpyynnöistä oli 100 (95) holhousasioita koskevia. Adoptioasioista, joiden lukumäärä oli 98 (112), koski 31 (9) aviolapsia ja 67 (65) avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia. 6 (4) helsinkiläistä lasta luovutettiin ottolapseksi ulkomaille, 4 Ruotsiin, 1 Tanskaan ja 1 Yhdysvaltoihin. Ilmoitukset ja virka-avunpyynnöt jakautuivat ilmoituksen syyn ja sen aiheuttaman toimenpiteen mukaan seuraavasti:

	0-1 v		2-6 v		7-15 v		Yli 16 v		Yhteensä		Kaikkiaan
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	
<i>Ilmoituksen syy:</i>											
<i>Lapsen:</i>											
sairaus	18	5	6	9	8	8	1	4	33	26	59
vajaamielisyys	2	3	4	2	13	5	—	1	19	11	30
sielullinen poikkeavuus	—	—	9	2	24	10	1	4	34	16	50
raajarikkoisuus	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
koulunkäynnin laiminlyönti	—	—	—	—	2	—	2	—	4	—	4
sopimaton ansiotoimi	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	2
rangaistava teko	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	2
<i>Vanhempien:</i>											
kuolema	1	—	2	4	15	14	2	3	20	21	41
vähentynyt työkyky	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
sairaus	87	70	113	87	63	59	5	6	268	222	490
mielisairaus	2	2	5	6	12	11	3	4	22	23	45
työnpuute	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
ansiotyö	16	14	19	10	2	3	—	—	37	27	64
hoidon laiminlyönti	14	3	22	27	32	28	2	—	70	58	128
kasvatuskyvyn puute	2	—	4	7	30	26	5	12	41	45	86
lapsensa hylkääminen	3	5	6	4	4	2	2	2	15	13	28
huolimattomuus	—	1	2	—	3	3	—	—	5	4	9
juoppous	7	12	34	31	55	59	6	4	102	106	208
irtolaisuus	2	—	2	—	—	1	—	—	4	1	5
vankilassaolo	4	—	3	3	1	1	1	—	9	4	13
lapsen pahoinpitely	1	1	4	3	12	5	2	—	19	9	28
asuntovaikeudet	85	87	122	98	120	105	14	7	341	297	638
avio tai asumusero	7	5	48	38	56	83	11	11	122	137	259
elatusvelvollisuuden laiminlyönti	9	4	24	22	20	13	4	—	57	39	96
muu syy	51	46	95	89	154	143	56	57	356	335	691
Yhteensä	312	258	524	442	629	579	118	116	1 583	1 395	2 978
<i>Toimenpiteet:</i>											
Varoitus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suojeluvalvonta	1	—	27	28	89	82	9	17	126	127	253
Jälkivalvonta	—	—	—	—	—	—	36	28	36	28	64
<i>Huostaanotto:</i>											
lastensuojelulain 9 § 2 mom. c-kohdan perusteella	140	120	145	128	122	81	3	4	410	333	743
hylkäämisen tai vanhempien kuoleman perusteella (Islain 9 § 1 mom.)	1	—	3	2	5	6	1	1	10	9	19
sopimuksen nojalla (Islain 11 §)	50	42	39	24	25	18	1	3	115	87	202
vastoin vanhempien tahtoa (Islain 12 §:n nojalla)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
sijoitus 13 ja 19 §:n perusteella	3	6	—	3	2	2	—	—	5	11	16
Siirto vajaamielishuoltojaostolle	—	—	—	—	3	1	—	—	3	1	4
Virka-apu eri viranomaisille	18	22	50	35	48	62	14	11	130	130	260
Tutkimus- ja neuvontatoimenpiteet	96	68	233	190	303	288	34	26	666	572	1 238
Muut toimenpiteet	3	—	27	32	32	39	20	26	82	97	179
Yhteensä	312	258	524	442	629	579	118	116	1 583	1 395	2 978

Huostaanotetut lapset. Lastenhuoltotoimiston luetteloissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 3 818 (3 798) turvatonta, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa lasta, joista 2 050 (1 995) oli sijoitettu perheisiin ja 1 084 (1 082) yksityisiin lastenkoteihin. Kertomusvuoden aikana otettiin huostaan 1 024 (1 035) ja poistettiin 956 (1 004) lasta, joten toimiston luetteluihin v:een 1963 jäi 2 862 (2 794) lasta.

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 163 (127) lasta 6 733 päivää, näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 10 lasta 2 211 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 19 (19) lasta.

Vajaakkyisiä tai poikkeuksellisia lapsia oli eri laitoksissa vuoden päättyessä 373 (366) ja perhehoidossa 67 (52). Näiden hoitoa suunniteltaessa pyydettiin psykiatrin tai psykologin lausunnot joko viraston sosiaalilääkärin toimistosta, kaupungin kasvatusneuvoloista tai psykiatrisista sairaaloista.

Poikkeuksellisten lasten lukumäärä ja sijoituspaikat selviävät seuraavasta taulukosta: ¹⁾

Sijoituspaikka	Lapsia								Huoltopäiviä		
	Jäljellä v:sta 1961		Uusia		Yhteensä	Eronneita		Jäljellä v:een 1963		Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohden
	P.	T.	P.	T.		P.	T.	P.	T.		
Kaatumatautisten huoltolaitokset	1	1	1	2	5	—	1	4	2	1 020	204.0
Heikkomielisten lastenkodit	42	34	6	2	84	5	3	42	34	26 874	319.9
Hoito- ja tarkkailukodit	14	—	6	2	22	3	1	12	1	4 386	199.4
Sairaalat	7	4	—	2	13	1	3	2	4	2 720	209.2
Tavalliset lastenkodit	163	100	38	28	329	37	18	162	110	105 247	319.9
Perhehoito Helsingissä	5	9	1	1	16	—	—	7	9	5 320	332.5
Perhehoito muualla	26	12	4	6	48	4	1	35	16	16 423	342.1
Yhteensä	258	160	56	43	517	50	27	264	176	161 990	313.3

Edellä olevassa taulukossa olevista lapsista oli huostaanotettuja syvästi vajaamielisiä 178 (174), heikkomielisiä 151 (151) ja muuten poikkeavia 188 (184).

Kaupungin omiin laitoksiin sijoitetuista lapsista oli 132 (138) syvästi vajaamielisiä, 102 (104) heikkomielisiä ja 103 (103) muuten poikkeavia. Vajaamielisten sijoitus selviää luvun viimeisestä taulukosta.

Hoidokkien sijoitus laitoshoidtoon. Hoidokkien vaihtuminen kaupungin laitoksissa selviää seuraavasta taulukosta:

¹⁾ Jos lapsi on ollut useammassa sijoituspaikassa, eronneet ja seuraavaan vuoteen jääneet eivät täsmää laitoksittain, koska lapsi on merkitty sen sijoituspaikan ryhmään, jonne hän on jäänyt seuraavaan vuoteen ja kaikki huoltopäivät on laskettu mainitun ryhmän hyväksi.

20. Lastensuojelutoimi

	Sofianlehdon vastaanottokoti			Kullatorpan lastenkoti	Malmin lastenkoti	Nukarin lastenkoti	Oppilaskoti Toivola	Hyvösen lastenkoti	Paiwolän lastenkoti	Herttoniemen vastaanottokoti	Vastaanottokoti Lemmilla	Kallion nuorisokoti	Reijolan nuorisokoti	Kaarelan nuorisokoti	Taivallahden nuorisokoti	Töölön nuorisokoti	Metsäkummun hoitokoti	Mellunkylän vastaanottokoti	Ottamon vastaanottokoti	Yhteensä
	Osasto																			
	A	B	C																	
V:lta 1961 hoitoon jääneitä	108	33	40	26	40	33	89	33	19	12	1	22	12	10	—	11	14	1	1	505
V. 1962 hoitoon otettuja	225	226	131	4	9	2	16	14	2	40	3	22	—	13	14	12	9	—	1	743
Yhteensä	333	259	171	30	49	35	105	47	21	52	4	44	12	23	14	23	23	1	2	1248
Näistä:																				
a) Edelleen toimiston hoidossa olleen sijoitettiin:																				
yksityishoitoon toiseen lastenkotiin	15	23	16	—	—	—	1	6	1	5	1	3	—	—	—	2	4	—	—	77
sairaalaan	82	76	40	2	2	—	5	5	—	8	—	7	2	—	—	1	2	1	1	234
b) Toimiston hoidosta luovutettiin:																				
vanhempiensa hoitoon	113	114	68	—	4	—	5	3	—	21	1	7	—	1	1	3	3	—	—	344
toiseen maksuttomaan hoitoon	1	—	1	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
toisen kunnan hoitoon	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	—	5	—	1	—	4	—	1	—	1	3	—	2	1	1	—	—	1	20
kuoli	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
poistettiin muista syistä	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	7	9	1	4	—	—	—	24
Poistettuja yhteensä	226	215	131	4	9	1	17	15	2	37	3	21	9	12	3	12	9	1	2	729
V:een 1963 jääneitä	107	44	40	26	40	34	88	32	19	15	1	23	3	11	11	11	14	—	—	519

Laitoksiin ja perheisiin sijoitettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista. Kertomusvuonna hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana oli useammassa hoitopaikassa. Näin oli asianlaita maaseudulle laitoshiin sijoitettuun 46 lapseen, Helsinkiin laitoshiin sijoitettuun 35 lapseen sekä Helsinkiin perhehoitoon sijoitettuun 8 lapseen ja maaseudulle perhehoitoon sijoitettuun 78 lapseen nähden.

	Laitoksiin sijoitettuja lapsia		Perhehoitoon sijoitettuja lapsia		Yhteensä
	Helsinkiin	Maaseudulle	Helsinkiin	Maaseudulle	
V:lta 1961 hoitoon jääneitä	277	302	374	1 191	2 144
V. 1962 hoitoon otettuja	287	218	115	370	990
Yhteensä	564	520	489	1 561	3 134
Näistä:					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	19	10	9	33	71
» kunnan lastenkotiin	17	29	13	60	119
» yksityiseen lastenkotiin	82	59	6	34	181
» sairaalaan	7	3	1	2	13
b) Toimiston hoidosta poistettuina: siirrettiin suojelukasvatustoimiston huoltoon	—	—	—	2	2
luovutettiin vanhempiensa hoitoon	143	67	50	126	386
» toisen kunnan huoltoon	—	—	1	—	1
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityis- hoitoon	20	9	24	30	83
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	8	3	38	26	75
» muista syistä	1	4	—	2	7
kuoli	1	—	—	—	1
Poistettuja yhteensä	298	184	142	315	939
V:een 1963 jääneitä	266	336	347	1 246	2 195

Perhehoitoon annettuja lapsia koetettiin mahdollisuuksien mukaan sijoittaa sukulaisten luo. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien sopivuudesta hankittiin lautakunnan tiheimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja sosiaalilautakuntien sekä terveydenhoitoviranomaisten välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston huoltotarkastajat ja lastenhoidon neuvoloiden terveyssisarit; maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset sosiaalilautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myös lastensuojeluviraston tarkastajat suorittivat tarkastuskäyntejä maaseudulle. Kullakin maaseutukotien tarkastajalla oli oma tarkastusalueensa.

Kaikki kouluikäiset ovat normaalikykyiset lapset kävivät kansakoulua, joista vieraille kunnille menevät koulumaksut lautakunta suoritti omista määrärahoistaan.

Maaseudulle perhehoitoon sijoitettujen lasten lukumäärä oli vuoden alussa 1 191 (1 170). Näistä poistettiin 315 (316) ja uusia sijoitettiin 370 (337), joten vuoden päättyessä lukumäärä oli 1 246 (1 191).

Palkattuja asiamiehiä oli lautakunnalla Espoossa, Helsingin mlk:ssa, Hyvinkäällä, Janakkalassa, Jokioisissa, Kemiössä, Kiikalassa, Koskella Hl, Koskella Tl, Lohjalla, Lopella, Marttilassa, Mäntsälässä, Nastolassa, Nummella, Nurmijärvellä, Orimattilassa, Perttelissä, Pornaisissa, Pusulassa, Sammatissa, Sipoossa, Siuntiossa, Somerolla, Suomenselällä, Tuusulassa ja Vihdissä.

Hoitomaksut perhehoitoon sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempien sukulaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 2 500 mk:sta 15 000 mk:aan kuukaudelta keskimääräisen hoitomaksun ollessa 7 000—8 000 mk kuukaudelta. Laitosten hoitomaksut taas olivat 500—1 720 mk hoitovuorokaudelta. Lisäksi on otettava huomioon vieraiden kuntien velkomat kansakoulukustannukset sekä sairaanhoito- ja matkakustannukset kuin myös myönnettyt vaateavustukset.

Au-lasten valvonta. Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta vastasi lastenhuoltotoimisto. Kertomusvuoden aikana oli 3 968 (4 515) au-lastia toimiston valvonnassa. Luettelosta poistettiin kertomusvuoden aikana 616 lasta ja uusia tapauksia tuli 664. Äidin luona olevista lapsista sai: hyvän hoidon 89.1 %, suhteellisen hyvän hoidon 10.6 %, epätydyttävän hoidon 0.3 %. Kasvatusäidin luona olevista lapsista sai: hyvän hoidon 90.5 %, suhteellisen hyvän hoidon 9.5 %, epätydyttävän hoidon 0.0 %.

Kasvattilapset. Lastensuojelulautakunnan valvontaan jäi edelliseltä vuodelta yhteensä 664 (728) kasvattilasta, joista poikia 330 (357) ja tyttöjä 334 (371). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 387 (414) ja aviolapsia 277 (314). Uusia tapauksia ilmoitettiin vuoden aikana 209 ja valvonnasta poistettiin 273, joten v:een 1963 jäi 623 (664) kasvattilasta valvontaan, näistä poikia 301 (330) ja tyttöjä 322 (334), aviolapsia 256 (277) ja aviottomia lapsia 367 (387).

Lastensuojeluviraston huoltotarkastajat huolehtivat valvonnasta, kukin omassa toimintapiirissään. Lisäksi valvottiin vieraan kunnan huostassa olevia lapsia 20, 6 aviolasta ja 14 aviotonta lasta. Valvottavien yhteisluku oli vuoden päättyessä 1 226.

Jälkivalvonta. Perheisiin sijoitetut lapset eivät yleensä kaivanneet jälkivalvontaa. Eräät maalta kaupunkiin siirtyneet 16 vuotta täyttäneet lapset joutuivat toimiston valvottaviksi, samoin eräät poikkeukselliset tai omaisten tukea vailla olevat laitoksista poistetut alaikäiset. Edelliseltä vuodelta jäi jälkivalvontaan 49 (49) nuorta henkilöä. Valvontaan määrättiin 18 (23) henkilöä ja valvonnasta poistettiin 12 (23), joten jälkihuoltoa saavia oli vuoden lopussa 55 (49).

Nuoret kotiapulaiset. Nuorista kotiapulaisista annetun lain nojalla määrättiin kertomusvuoden aikana valvontaan 17 (15) ja poistettiin luettelosta 10 (8). Edelliseltä vuodelta jäi valvontaan 18 (11), joten v:een 1963 siirtyi 25 nuorta kotiapulaista.

Lasten kesävirkestystoiminta. Vähävaraisten perheiden lasten kesävirkestystä varten myönnetystä 12 mmk:n määrärahasta käytettiin 600 580 (516 405) mk matkailippujen hankkimiseen 15 v nuoremmille lapsille sekä heidän saattajilleen ja kesäsiirtolaan tapahtuviin siirtokuljetuksiin. Sellaisille lapsille, joiden vanhemmilla ei itsellään ollut mahdollisuuksia kesäviettäpaikan hankkimiseen maaseudun sukulaistaloista tai maksullisista lomakodeista, järjestettiin kesävirkestystoiminnan puitteissa n. 3 kk:n oleskelu maalaistaloissa tai kesäsiirtoloissa ja leireillä. Tästä edusta pääsi osalliseksi 917 (870) lasta, joista 675 (600) sijoitettiin perheisiin. Näistä kodeista oli ennen sijoitusta hankittu asiamiehen tai paikallisen sosiaalilautakunnan lausunto lastenhuoltotoimiston huolehtiessa siten hoitomaksujen suorituksesta ja kotien valvonnasta. Kustannukset perhesijoitusten osalta kohosivat 8 239 922 (6 288 094) mk:aan sekä siirtola- ja leirisijoitusten osalta 3 034 440 (3 152 555) mk:aan, minkä lisäksi sateisen ja kylmän kesän takia jouduttiin suorittamaan lasten sairauskuluja 113 263 mk. Hoitomaksut olivat yhteensä 11 387 625 mk.

Mainittuun 917 lapsen joukkoon sisältyi 145 (105) lasta, jotka joko kesäsijoituksen ajaksi otettiin tilapäisesti huostaan tai olivat jo laitoslapsina tai perhehoidossa olevina huostassa. Sijoitetuista lapsista suoritettiin 516 (416) lapsen hoitomaksut konaan ja 161 (231) lapsen osalta osittain vanhempien maksaessa itse hoitokulut kokonaisuudessaan vain 102 (98) lapsesta. Aivan ilmainen kesävirkestyspaikka saatiin

6 (12) lapselle ja 3 (8) lapsen hoitokulut korvasi huoltolautakunta. Ennen lasten kesäkoteihin lähtöä suoritettiin entiseen tapaan tarpeelliset terveystarkastukset.

Maaseudun kesäkoteihin ja siirtoloihin sekä leireille lähetetyistä lapsista oli tyttöjä 430 (420) ja poikia 487 (450). Avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia oli heidän joukossaan 122 (120), avio- ja asumuserolapsia 267 (273) ja muutoin erillään asuvien vanhempien lapsia lisäksi 37 (37). Puoli-orpoja oli 96 (103) ja suurperheiden lapsia 213 (251). Huoltoapua saavien kotien lapsia oli 276 (271).

Lastenhuoltotoimisto valvoo myös 40 yksityisen järjestön järjestämää kesävirkestystoimintaa. Tämän toiminnan tukemiseksi oli kaupunki varannut 9 mmk:n suuruisen avustusmäärärahan.

Suojeluvalvonta.

Suojeluvalvonta

	Poikia			Tyttöjä			Yhteensä
	0-1 v	2-6 v	7-15 v	0-1 v	2-6 v	7-15 v	
Jäljellä v:lta 1961	2	24	103	—	26	96	251
V. 1962 valvontaan tulleita	—	10	22	2	15	15	64
Yhteensä	2	34	125	2	41	111	315
Syyt valvontaan tulleista:							
Vanhemmissa	—	9	20	2	15	14	60
Lapsissa	—	1	2	—	—	1	4
Yhteensä	—	10	22	2	15	15	64
Poistettuja v. 1962	—	13	31	—	8	35	87
Syyt:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avio- liittoon, tai valvonnan määräaika päättyi ...	—	5	2	—	2	11	20
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin ...	—	4	15	—	5	13	37
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan ...	—	4	12	—	1	7	24
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	—	—	2	—	—	4	6
Yhteensä	—	13	31	—	8	35	87
V:een 1963 jääneitä	2	21	94	2	33	76	228
Yhteensä	2	34	125	2	41	111	315

Muu valvonta

	Kasvatillapset jälkivalvonnassa						Nuoret koti- apul.	Yhteensä
	P.	T.	Avio- lapsia	Au- lapsia	P.	T.		
Jäljellä v:lta 1961	330	334	277	387	27	22	18	731
V. 1962 valvontaan tulleita	92	115	82	125	8	10	17	242
Yhteensä	422	449	359	512	35	32	35	973
Poistettuja v. 1962	132	116	108	140	6	6	10	270
Jäljellä v:een 1963	290	333	251	372	29	26	25	703

Vajaamielishuolto. Vajaamielisuutteloon oli kertomusvuoden alussa merkitty 971 ja lopussa 1 056 vajaamielistä.

Lastenhuoltotoimistolle tehtiin kertomusvuonna 280 vajaamielisiä koskevaa ilmoitusta ja toimenpidepyyntöä, joissa 211 tapauksessa ilmoittaja oli viranomainen ja 69 tapauksessa yksityishenkilö. Ilmoituksen pääasiallisen syyn perusteella jakautuivat em. tapaukset seuraavasti:

20. Lastensuojelutoimi

Vajaamielisyyden toteamisia ja vajaamielis- ja laitospaikkaa odottavien luetteloon merkitsemisiä	99
Laitossijoituspyyntöjä	49
Päivähuoltolasijoituspyyntöjä	32
Kasvatusvaikeuksia koskevia tapauksia	17
Vajaamielisten tai heidän omaistensa olosuhteiden tarkistamisia	20
Pyyntöjä lääkärintutkimukseen toimittamisesta, sterilisaatioesitystä, holhoukseen asettamista tai asevelvollisuudesta vapauttamista varten	25
Hoitopaikan vaihtumisesta aiheutuneita	21
Muita	17
<hr/>	
Yhteensä	280

Todettakoon, että ilmoitetun tapauksen tutkiminen ja hoitaminen useimmissa tapauksissa merkitsi useampaan kuin ilmoitettaessa pyydettyyn toimenpiteeseen ryhtymistä.

A v o h u o l t o. Vajaamielis- ja lastensuojelulakiin perustuvan sijoitustoiminnan ja sen valmistelun ohella jatkoi vajaamielishuollon työryhmä edelleen vajaamielisten luettelointia ja pyrki samalla tehostamaan jo luetteloon merkittyjen avohuoltoa. Pääasiallisina avohuoltomuotoina päivähuoltolasijoitusten sekä neuvottelujen ja kasvatuksellisen ja hoidollisen neuvonnan ohella oli erilaisten avustusten myöntäminen (vaateavustusta 3 tapauksessa, lääkintävoimistelukustannusten suorittaminen 3 tapauksessa, lääkekustannusten korvaaminen 18 tapauksessa, invalidirattaiden ja erilaisten tukisidosten hankkiminen 14 tapauksessa ja muun erityishuollon korvaaminen 7 tapauksessa).

Avohuoltotoimintaa tuki osaltaan kerran viikossa avoinna olevan vajaamielisneuvolan toiminta. Neuvolassa käsitellyt tapaukset jakautuvat tutkimusta ja hoitoa pyydettyäessä ilmoitetun syyn perusteella seuraavasti:

Tutkimustapauksia	40
Lääkehoidon määräämisistä ja tarkistamisista	61
Tutkimuksia työkyvyttömyyseläkkeen anomista varten	11
Tutkimuksia sterilisaatioesityksen tekemistä varten	10
Muita (esim. lähete sairaalahoitoon, lääkintävoimistelun tarpeen tutkiminen, erityislapsilisälausunto jne.)	6
<hr/>	
Yhteensä	128

Vajaamielisneuvolan toimintaa on lähemmin selostettu sosiaalilääkärin toimiston kertomuksen yhteydessä.

P ä i v ä h u o l t o l a t. Päivähuoltoloissa hoidettiin vajaamielisiä kertomusvuonna yhteensä 33 122 hoitopäivää (Päivähuoltola Tyynelä, ent. Päivähuoltola Aula 9 256, Päivähuoltola Vantaala 10 061 ja Käpylän koulu- ja työkeskus 13 806 hoitopäivää). Lisäksi suoritettiin hoitomaksu 12 123 hoitopäivän osalta Aula-työkotien Kannatusyhdistyksen ylläpitämässä Aula-työkodissa helsinkiläisille vajaamielisille annetusta hoidosta.

K e r t o m u s v u o n n a s i j o i t e t u t v a j a a m i e l i s e t. Vajaamielislaitoksiin sijoitettiin kertomusvuonna 15 vajaamielistä, joista 12 suoraan kodista

ja 3 lastenhuoltolaitoksista. Lastenhuoltolaitoksiin sijoitettiin 29 ja mielisairaaloihin ja hoitokoteihin 4 vajaamielistä. Huostassapito lakkautettiin 16 vajaamielisen kohdalta.

Lastenhuoltotoimiston tiedossa olevien vajaamielisten lukumäärä, ikä- ja sukupuoliryhmitys, älyllisen tason mukainen jakautuminen ja sijoituspaikat kertomusvuoden lopussa käyvät ilmi seuraavasta taulukosta.

	Ikä								Kehitystaste						Yhteensä	
	0-6 v		7-15 v		16 v —		AV	AU	Tylsäm. 0-34		Vähäm. 35-54		Heikkomiel. 55-70			
	P.	T.	P.	T.	P.	T.			P.	T.	P.	T.	P.	T.		
<i>I Kotihoidossa:</i>																
Kotonaan laitospaikkaa odottavia ...	23	26	78	56	102	123	386	22	48	58	83	93	72	54	408	
Kotiin toistaiseksi jääviä	2	3	2	8	10	15	37	3	3	10	5	12	6	4	40	
Yhteensä	25	29	80	64	112	138	423	25	51	68	88	105	78	58	448	
Näistä valvonnassa	—	2	4	5	11	9	24	7	—	7	7	8	8	1	31	
<i>II Vajaamielislaitoksissa:</i>																
Nukarin lastenkoti	—	—	15	4	8	5	29	3	16	7	6	2	1	—	32	
Rinne koti	2	—	11	5	64	52	108	26	62	43	13	11	2	3	134	
Barnens By	—	—	3	1	6	1	7	4	2	2	4	—	3	—	11	
Kärkulla Centralanstalt	1	—	6	1	1	1	10	—	4	1	2	—	2	1	10	
Perttulan Keskuslaitos	—	—	—	—	8	1	8	1	1	—	5	1	2	—	9	
Kuhankosken Opetuskoti	—	—	—	—	1	—	2	—	3	—	—	—	2	—	1	
Alavuden Työkoti	—	—	—	—	—	—	5	4	1	—	—	—	2	—	3	
Vaalijalan Keskuslaitos	—	—	3	2	7	4	12	4	8	4	2	2	—	—	16	
Nastolan Hoitokoti	—	—	—	—	—	2	1	1	—	2	—	—	—	—	2	
Toivola-Muhos	—	—	—	—	4	—	2	2	—	—	3	—	1	—	4	
Pipolan Opetus- ja työkoti	—	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	2	—	—	2	
Yhteensä	3	—	38	15	98	74	183	45	93	59	35	22	11	8	228	
<i>III Lastenhuoltolaitoksissa:</i>																
Kullatorppa	—	—	21	2	2	—	22	3	9	—	12	2	2	—	25	
Päivölä	1	—	9	7	2	—	16	3	6	7	6	—	—	—	19	
Sofianlehto	13	6	13	10	2	—	36	8	26	14	2	2	—	—	44	
Malmin lk.	2	2	8	4	1	—	14	3	8	4	1	2	2	—	17	
Oppilaskoti Toivola	—	—	10	4	1	4	12	7	—	2	2	4	9	2	19	
Muut lastenhuoltolaitokset	3	9	4	11	1	1	23	6	6	15	—	5	2	1	29	
Yhteensä	19	17	65	38	9	5	123	30	55	42	23	15	15	3	153	
<i>IV Sairaaloissa ja hoitokodeissa</i>	—	—	1	3	113	118	204	31	31	30	41	60	42	31	235	
<i>V Sijoituskodeissa</i>	3	1	9	6	4	4	19	8	7	7	5	2	4	2	27	
Vajaamielisiä kaikkiaan	50	47	193	126	336	339	952	139	237	206	192	204	150	102	1 091	
<i>Päivähuoltoloissa:</i>																
Tyynelä	8	4	21	24	2	3	58	4	15	18	14	11	2	2	62	
Vantaala	5	5	17	12	4	5	48	—	15	10	9	8	2	4	48	
Käpylän koulu- ja työkeskuksen kouluosasto	—	—	24	16	—	—	37	3	—	—	10	10	14	6	40	
työosasto	—	—	1	—	26	—	25	2	—	—	11	—	16	—	27	
Aula-työkoti	—	—	—	—	24	31	55	—	4	3	13	23	7	5	55	
Päivähuoltoloissa yhteensä	13	9	63	52	56	39	223	9	34	31	57	52	41	17	232	

Suojelukasvatustoimisto

Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia ja nuoria henkilöitä koskevia ilmoituksia saapui toimistoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 307 (3 190), jotka ilmoitusten syyn sekä sen aiheuttamien toimenpiteiden mukaan ryhmittivät seuraavasti:

20. Lastensuojelutoimi

	Alle 16 v		16-17 v		Kaikkiaan		Yhteensä
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	
<i>Ilmoituksen syy:</i>							
Lsl. 8 § 1 mom. e-kohta:							
Luvaton ansiotoimi	1	1	—	—	1	1	2
Oppivelvollisuuden laiminlyönti	122	35	5	—	127	35	162
Lsl. 8 § 2 mom.:							
Rangaistava teko:							
Syyttäjän käsittelemättä	949	76	11	9	960	85	1 045
Syyttäjä jättänyt syyttämättä LNR 2 §	7	—	5	1	12	1	13
Oikeus jättänyt tuomitsematta LNR 3 §	56	5	84	21	140	26	166
Irtolaistapainen elämä	130	168	68	258	198	426	624
Tavattu juopuneena	116	8	472	15	588	23	611
Muu syy	197	78	281	128	478	206	684
V. 1962 saapuneita ilmoituksia yhteensä	1 578	371	926	432	2 504	803	3 307
V:sta 1961 jäljellä olevia ilmoituksia	305	58	120	42	425	100	525
Ilman uutta ilmoitusta käsiteltäväksi otettuja asioita	7	5	5	2	12	7	19
Kaikkiaan	1 890	434	1 051	476	2 941	910	3 851
<i>Toimenpiteet:</i>							
Jaoston määräämä tai vahvistama toimenpide:							
Lsl. 9 § 2 mom. b-kohta, varoitus	82	12	212	1	294	13	307
Lsl. 8 § 2 mom. c-kohta, toistaiseksi huostaanotto	19	11	1	3	20	14	34
Lsl. 9 § 2 mom. d-kohta: toimitettu kotikuntaan	22	32	7	44	29	76	105
toimitettu lääkärin hoitoon	6	1	1	1	7	2	9
muu toimenpide	464	34	50	33	514	67	581
Lsl. 9 § 2 mom. e-kohta, suojeluvalvojan määrääminen	50	25	22	17	72	42	114
Lsl. 9 § 1 mom. huostaanotto	2	—	—	—	2	—	2
Lsl. 11 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen sopimuksen nojalla	50	15	9	10	59	25	84
Lsl. 12 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, jaoston päätöksen nojalla	2	4	2	2	4	6	10
Nuorisonhuoltajan toimenpide	621	207	316	223	937	430	1 367
Ei mitään toimenpidettä	215	22	266	60	481	82	563
V. 1962 käsitellyjä asioita yhteensä	1 533	363	886	394	2 419	757	3 176
V:een 1962 jääneitä ilmoituksia	357	71	165	82	522	153	675
Kaikkiaan	1 890	434	1 051	476	2 941	910	3 851

Ilmoitukset koskivat 2 206 (2 176) lasta ja nuorta henkilöä, joista alle 16-vuotiaita poikia oli 1 029 (1 155) ja tyttöjä 252 (280) sekä 16—17-vuotiaita poikia 630 (519) ja tyttöjä 295 (222).

Taulukossa esitetyn lisäksi käsiteltiin toimistossa 58 (poikia 47 ja tyttöjä 11) yli 18-vuotiaana ilmoitetun nuoren asiaa, joista 30:een nähden suoritettiin huoltoa (poikia 19, tyttöjä 11) ja kaksi oli vielä vuoden lopussa käsittelemättä.

Tutkimuksen yhteydessä saatiin asiantuntija-apua lastensuojeluviraston sosiaalilääkärin toimistolta sekä eräissä tapauksissa muilta kasvatusneuvoloilta ja yksityislääkäreiltä. Psykiatrasta hoitoa tarvitsevia sijoitettiin mahdollisuuksien mukaan sairaaloihin ja Metsäkummun hoitokotiin.

Huoltolaitokset. Suojelukasvatustoimiston kaupungin huoltolaitoksiin sijoittamien lasten ja nuorten henkilöiden vaihtuminen ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Huoltolaitos	Lapsia				Huoltopäiviä		
	Jäljellä v:lta 1961	Uusia	Yhteensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1963	Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohden
Kaarelan nuorisokoti	5	6	11	7	4	1 747	148.2
Kallion nuorisokoti	3	9	12	9	3	1 447	120.6
Mellunkylän vastaanottokoti	12	32	44	30	14	4 683	106.4
Vastaanottokoti Lemmälä	9	29	38	24	14	3 996	105.2
Ryttylän vastaanottokoti (30.6. saakka)	—	—	—	—	—	—	—
Outamon vastaanottokoti (1.7. alkaen).....	30	45	75	51	24	7 627	101.7
Hyvösen lastenkoti	—	—	—	—	—	—	—
Sofianlehto C-osasto	—	9	9	7	2	279	31.0
Reijolan nuorisokoti.....	6	—	6	4	2	1 274	212.3
Taivallahden nuorisokoti.....	—	1	1	—	1	186	186.0
Töölön nuorisokoti	—	2	2	2	—	131	65.5
Metsäkummun hoitokoti	2	—	2	—	2	664	332.0
Oppilaskoti Toivola	2	6	8	2	6	1 363	170.4
Yhteensä	69	139	208	136	72	23 397	112.5

Muissa laitoksissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 252 lasta. Näistä oli jäljellä edelliseltä vuodelta 96 poikaa ja 33 tyttöä. Vuoden kuluessa sijoitettiin niihin 57 poikaa ja 66 tyttöä. Huoltopäiviä oli 56 170.

Viraston kaksi huoltotarkastajaa toimivat pääasiallisesti laitosten sosiaalityöntekijöinä. Outamon vastaanottokodissa nämä tehtävät hoiti kuitenkin vastaanottokodin oma huoltotarkastaja.

Perhehoidossa oli vuoden aikana 52 lasta yhteensä 9 922 päivää. Näistä oli jäljellä edelliseltä vuodelta 17 poikaa ja 3 tyttöä. Seuraavaan vuoteen jäi 22 poikaa ja 2 tyttöä.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden aikana 44 lasta yhteensä 2 178 päivää; 19 poikaa ja 12 tyttöä oli sitäpaitsi jossakin muussa laitoksessa. Seuraavaan vuoteen jäi sairaalaan 4 poikaa.

Pysyväisessä valvonnassa olleet näkyvät seuraavasta taulukosta:

	Suojeluvalvonnan alaisia		Laitoshuollon jälki- valvonnan alaisia tai perheisiin sijoitettuja		Valvottavia kaikkiaan		
	Valvojan ollessa				Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
	lasten- suoja- viran- omainen	yksi- tyinen henkilö	lasten- suoja- viran- omainen	yksi- tyinen henkilö			
Jäljellä v:lta 1961	137	24	125	—	216	70	286
V. 1962 valvontaan tulleita	86	16	60	—	105	57	162
Yhteensä	223	40	185	—	321	127	448
Näistä:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avioliittoon, kuoli tai valvonnan määräaika päättyi	27	6	27	—	41	19	60
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin.....	23	4	7	—	20	14	34
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan tai sijoitettiin lastenhuoltolaitokseen	25	7	22	—	43	11	54
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	1	1	1	—	3	—	3
Tuomittiin rikoksesta tai siirrettiin huoltolautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuolto-osaston huollettavaksi	8	2	7	—	15	2	17
V:een 1963 jääneitä	139	20	121	—	199	81	280
Yhteensä	223	40	185	—	321	127	448

1) Hoidokin siirtyessä kaupungin hoitolaitoksesta toiseen tulee hän lasketuksi sekä laitoksesta eronneena että laitokseen otettuna hoidokkina ja sisältyy siis kahdesti kokonaissummaan.

Ansiotyötä koskevan luvan myönsi suojelukasvatusjaosto 86 alaikäiselle henkilölle. Työluja evättiin kahdelta.

Lausunnot. Toimisto antoi edelleen pyynnöstä eräitä lausuntoja tuomioistuimille ja holhouslautakunnalle toimiston huollettavana olevista henkilöistä. Poliisilaitoksen passitoimisto ja liikennetoimisto pyysivät säännöllisesti lausunnon, milloin toimiston huollettavana ollut alaikäinen haki ulkomaanpassia tai ajokorttia. Ulkomaanpassia koskeva lausunto annettiin 42:sta henkilöstä (41 poikaa, 1 tyttö). Ajokorttia koskeva lausunto annettiin 30 pojasta. Kaupungin asuntoasiaintoimistolle annettiin eräitä asiakasperheiden asunnon tarvetta valaisevia lausuntoja.

Alaikäiset lainrikkogat. Nuorista rikoksentekeijöistä annetun lain määräämät tehtävät hoiti suojelukasvatustoimiston puolesta pääasiallisesti Vankeusyhdistyksen nuorisonvalvontatoimisto. Tämä suoritti useimmat henkilötutkiminat Helsingin raastuvanoikeudelle 15 vaan ei 21 vuotta täyttäneistä rangaistavan teon tehneistä syytteeeseen asetetuista, missä tarkoituksessa suojelukasvatustoimiston henkilöasiakirjat olivat sen käytettävissä. Nuorisonvalvontatoimisto huolehti ehdollisesti tuomittujen nuorten rikoksentekeijäin valvonnan järjestelyistä. Milloin tutkittava oli 15 vaan ei 18 vuotta täyttäneenä tehnyt rikoksensa, Vankeusyhdistyksen nuorisonvalvontatoimiston asiamies useimmassa tapauksessa edusti lautakuntaa oikeudessa lastensuojeluasetuksen määräämällä tavalla. Poliisikuulusteluissa oli läsnä suojelukasvatustoimiston edustaja. Tällaisia kuulusteluja oli 1 507 (1 615) alaikäistä koskevassa asiassa.

Nuorisoriikollisuuden määrää Helsingissä valaisevat seuraavat tiedot rikospoliisin kertomusvuoden aikana tutkimista rikokseen syylliseksi todetuista alaikäisistä henkilöistä.

	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Alle 15-vuotiaita	962	69	1 031 (1 013)
15—17 »	583	94	677 (543)
18—20 »	321	63	384 (352)
Yhteensä	1 866	226	2 092 (1 908)

Poliisilaitoksen huolto-osastossa pidätettiin irtolaistapaisen elämän takia 284 (254) alle 18-vuotiaasta henkilöä, joista poikia 79 ja tyttöjä 205. Pidätyksiä saman henkilön uusiintuneet pidätykset mukaanluettuina oli 348 (310), joista 93 poikia ja 255 tyttöjä koskevia.

Kertomusvuoden aikana saapui suojelukasvatustoimistolle seuraavat tiedot poliisin pidättämistä alle 18-vuotiaista juopuneista: pidätyksiä oli 611 (449), joista 588 poikia ja 23 tyttöjä koskevia, ja pidätettynä oli 223 (303) henkilöä, joista 214 poikia ja 9 tyttöjä.

Edellä luetelluista tulivat suojelukasvatustoimiston huollettaviksi alle 15-vuotiaana rikkomuksen tehneet sekä ne 15—17-vuotiaana rikoksen tehneet, jotka nuorista rikoksentekeijöistä annetun lain nojalla jätettiin syyttämättä tai tuomitsematta. Tuomituista 15—17-vuotiaana rikoksen tehneistä tuli osa suojelukasvatustoimiston huollettaviksi, pääosan jäädessä yksinomaan rikosoikeudellisten toimenpiteiden varaan tai ehdollisesti tuomittuina oikeusministeriön määräämään valvontaan. Suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulivat edelleen kaikki edellä mainitut

irtolaistapaisen elämän takia ilmoitetut tai juopuneena pidätetyt, lukuun ottamatta niitä, jotka jäivät huoltolautakunnan huollettaviksi, koska olivat jo täyttäneet 18 vuotta ennen kuin toimenpiteisiin voitiin ryhtyä.

Ulkomaille matkustavan nuorison valvomiseksi ja huoltamiseksi oli suojelukasvatustoimisto yhteistoiminnassa etenkin Turun ja Tukholman lastensuojeluviranomaisten kanssa.

Kaikki suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulleet em. tapaukset sisältyvät alussa mainittuihin tilastoihin. Poliisiviranomainen on 2 633 (2 486) tapauksessa pyytänyt lautakunnalta suostumusta siihen, että alle 21-vuotias nuori rikoksenteekijä saataisiin tuomita rangaistusmääräysmenettelyin.

Käsitellyistä tapauksista oli miespuolisia syytettyjä 2 546 ja naispuolisia syytettyjä 87. Syytetyistä oli alle 18-vuotiaita 851 ja 18 v täyttäneitä 1 782. 2 225 tapauksessa oli syyttäjänä Helsingin poliisiviranomainen ja 408 tapauksessa muu poliisiviranomainen. Suoritetuista rikoksista oli moottoriajoneuvoliikenne rikoksia 1 860, muita liikenne rikoksia 81, juopumustapauksia 386 ja muita rikoksia 306. Suostumus rangaistusmääräysmenettelyyn annettiin 2 564 tapauksessa ja evättiin 31 tapauksessa. Muiden sosiaalilautakuntien käsiteltäväksi siirrettiin tai muuten jätettiin ratkaisematta 38 tapausta.

Elatusaputoimisto

Elatusaputoimistossa pidettyyn avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten lueteloon merkittiin uusia tapauksia 664 ja poistettiin 616. Kun v:lta 1961 siirtyi 3 920 tapausta, oli kertomusvuoden lopussa luettelossa 3 968 lasta.

Selvitystoimenpiteet. Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja äitien antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskinäisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi makajaiksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määrästä ei päästy yksimielisyyteen, otettiin lapsen äidin pyynnöstä tai viranpuolesta elatusvelvollista vastaan haaste. Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskinäisellä sopimuksella 193 (150) tapauksessa ja tuomioistuimen päätöksellä 76 (91) tapauksessa.

Maksuttomasta oikeudenkäynnistä v. 1955 annetun ja 15.9.1961 muutetun lain perusteella haettiin kantajana esiintyvän lapsen äidin puolesta 55 tapauksessa maksutonta oikeudenkäyntiä. Hakemuksista hyväksyttiin 48 ja hylättiin 7.

Oikeudessa esiinnyttiin 321 (341) kertaa. Lisäksi esiinnyttiin oikeudessa toisten kuntien lastenvalvojen puolesta 15 (19) kertaa. Muille sosiaaliviranomaisille annettiin virka-apua lastenvalvojan toimialaan kuuluvissa tehtävissä 171 (205) tapauksessa.

Avioliiton ulkopuolella syntyneille lapsille maksettavia elatusapuja suoritettiin pääasiassa vapaaehtoisesti. Lukuisissa tapauksissa käännettiin kuitenkin ulosottoviranomaisten puoleen elatusavun ulosmittaamiseksi elatusvelvollisen omaisuudesta tai sen pidättämiseksi palkasta.

Elatusaputoimiston tehtäviin kuului myös elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa v. 1948 annetussa laissa tarkoitettut asiat. Tämän lain perusteella elatusapujaosto teki Uudenmaan lääninhallitukselle uusia työlaitosesityksiä avioliitossa

syntyneiden lasten kohdalta 323 (382) sekä avioliiton ulkopuolella syntyneiden kohdalta 133 (99) tapauksessa. Lääninhallituksen päätös saatiin yhteensä 345 (381) tapauksessa. Päätöksistä oli hylkääviä yhteensä 10 (9). Huoltoapulain 42 §:n perusteella käsiteltiin elatusapujaostossa työlaitoksessa olevien elatusvelvollisten 222 (255) työloma-anomusta ja 235 (263) tapauksessa määrättiin työlomalla ollut palautettavaksi työlaitokseen.

Toimiston tiliasema oli vuoden päättyessä seuraava:

T u l o t

	Aviottomien lasten puolesta mk	Aviolarsten puolesta mk	Yhteensä mk
Siirto v:lta 1961:			
Lastenvalvojan talletus-, säästö-, postisiirto- tilin ja kassan saldo	—	—	5 613 853
Valvottujen säästötilien saldo	21 246 373	458 454	21 704 827
Lapsille perityt elatusmaksut	81 268 236	48 094 603	129 362 839
Kaupungille suoritettavat hoitomaksujen korvaukset	25 163 222	2 870 018	28 033 240
Yksityisiltä perityt oikeuskulujen korvaukset	1 098 733	166 415	1 265 148
Kaupungin suorittamat oikeuskulujen kor- vaukset v:lta 1962	153 504	6 792	160 296
Yksityisiltä perityt tilapäiset avustukset ...	10 500	—	10 500
Korkotuloja	751 870	17 916	769 786
Lastenvalvojan säästö- ja talletustilin korko	—	—	173 993
		<hr/>	<hr/>
		Yhteensä	187 094 482

M e n o t

	Aviottomien lasten puolesta mk	Aviolarsten puolesta mk	Yhteensä mk
Huoltajalle suoritettut lastenhoitokorvaukset	82 904 527	48 284 800	131 189 327
Kaupungille suoritettut hoitomaksujen kor- vaukset	25 163 222	2 870 018	28 033 240
Kaupungille suoritettut oikeuskulujen kor- vaukset	268 465	69 749	338 214
Tilapäisten avustusten korvaukset	10 500	—	10 500
Oikeuskuluihin käytetty	983 772	103 458	1 087 230
Siirto v:een 1963	—	—	173 993
Lastenvalvojan säästö- ja postisiirtotilin ja kassan saldo	—	—	5 937 581
Valvottujen säästötilien saldo + obligaatiot	20 082 958	241 439	20 324 397
		<hr/>	<hr/>
		Yhteensä	187 094 482

Ottolapsiksi hyväksyttiin 67 lastenvalvojan luettelossa ollutta avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta. Lastenvalvojan luettelossa olevista lapsista kuoli kertomusvuoden aikana 18, joista 12 oli sairaalassa, 2 lastenkodissa ja 4 kotona.

V ä e s t ö a s i a i n t o i m i s t o

Äitiysavustukset. Valtioneuvosto vahvisti äitiysavustuksen suuruuden kutakin syntynyttä lasta kohden 5 000 mk:ksi 1.3. lukien.

Hakemuksia otti vastaan lastensuojeluviraston lisäksi 50 äitiysneuvola. Virastoon jätettiin 575 (684) ja neuvoloihin 7 416 (6 648) hakemusta.

Jaosto käsitteli yhteensä 7 991 (7 332) äitiysavustushakemusta. Näistä hyväksyttiin 7 811 (7 143) ja hylättiin 180 (189).

Avustus myönnettiin 7 667 (6 996) sellaiselle hakijalle, jotka olivat käyneet lain määräämässä tarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä sekä 144 (147) hakijalle, jotka olivat esittäneet pätevän syyn laiminlyöntiinsä.

Kertomusvuoden loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nostamatta jääneitä ja kertomusvuoden aikana myönnettyjä avustuksia yhteensä 38 303 000 (32 224 500) mk. Näistä oli luontoisavustuksia 19 567 000 (15 826 500) mk:n arvosta. Ohjekirjasia odottaville äideille jaettiin edelleenkin kaupungin kustannuksella.

Sosiaaliministeriö myönsi kertomusvuoden äitiysavustusten maksamiseen ennakkoa 12.5 (14) mmk.

Perhelisät. Perhelisän määrä oli 5 500 mk lisään oikeutettua lasta kohti. Perhelisän hakijoita oli yhteensä 1 903 (1 928). Näistä hyväksyttiin 1 698 (1 772) ja hylättiin 187 (156). Veroylityksen takia hylättiin 140 (129) ja muusta syystä 47 (27). Uusittuja hakemuksia oli 18 (25) lapsen syntymän tai muun syyn takia. Lisä myönnettiin harkinnan perusteella 211 (257) tapauksessa veroylityksestä huolimatta.

Perhelisää saaneilla 1 698 (1 772) perheellä oli lisään oikeutettuja lapsia yhteensä 6 757 (7 024), joista 6 507 (6 832) alle 16-vuotiaita ja 250 (192), joille lisä myönnettiin koulunkäynnin jatkumisen perusteella.

Perheet jakaantuivat lapsiluvun mukaan seuraavasti:

Lapsia perhettä kohden	Perheitä	Lapsia perhettä kohden	Perheitä
2	348 (370)	7	51 (56)
3	189 (191)	8	16 (13)
4	616 (652)	9	7 (4)
5	352 (358)	10	2 (2)
6	117 (125)	11	— (1)
Yhteensä 1 698 (1 772)			

Perhelisän saajista oli 1 044 (1 089) varsinaista suurperhettä, 458 (476) leskien ja 196 (207) työkyvyttömiä perhettä.

Kertomusvuonna suoritettu koko perhelisän määrästä 15 966 500 (16 615 500) mk:sta jaettiin suurille perheille 9 801 000 (10 157 125) mk, leskiperheille 4 059 000 (4 226 750) mk ja työkyvyttömiä perheille 2 106 500 (2 231 625) mk.

Avustuksen suorituksessa käytettiin edelleenkin liikkeisiin suoraan annettuja osto-osoituksia. Osan tarvikkeista hankkivat perheet itse, esittäen niistä hyväksyttävän tilityksen toimistoon.

Perhelisävaroista käytettiin viljelysten edistämiseen 33 000 mk (—), asuin- ja talorakennusten kunnostamiseen 303 000 (426 125) mk, sänkyihin ja vuodevaatteisiin 7 476 175 (7 436 250) mk, huonekaluihin 1 812 575 (1 519 875) mk, astioihin ja

muihin taloustarvikkeisiin 1 111 000 (1 166 250) mk, ompelu- ja pesukoneisiin sekä pöyimureihin 870 250 (913 375) mk ja vaatetukseen 4 254 000 (5 038 625) mk sekä muihin luontoissuorituksiin 106 500 (115 000) mk.

Sosiaaliministeriö myönsi kertomusvuonna perhelisien maksamista varten ennakkoa 13 (13) mmk.

Erityislapsilisät. Jaoston käsiteltävänä oli kertomusvuoden aikana 2 833 erityislapsilisähakemusta. Uusia erityislapsilisähakemuksia jätettiin 678. Toisista kunnista siirrettyjä hakemuksia oli 50. Hakijoilla oli erityislapsilisään oikeutettuja lapsia 841. Hakemus hylättiin 124 lapsen osalta.

Kertomusvuoden aikana lähetettiin 32 avutonta lasta koskevaa hakemusta sosiaaliministeriön ratkaistavaksi.

Lasten lukumäärä erityislapsilisän suorittamisperusteen mukaan oli vuoden viimeisen neljänneksen aikana:

lain 3 §:n 1 momentin mukainen täysoripous 61 (51), puolioripous 1 708 (1 483), au-lapsen elatusavun puuttuminen 191 (116) ja vanhempain kansaneläke 787 (770) eli yhteensä 2 747 tapausta sekä asetuksen 3 §:n 1 momentin mukainen sokeus 8 (5), kuurous 50 (43), vaikeasti häiriintynyt liikuntakyky 38 (36), vaikea kaatumatauti 7 (6), syvä vajaamielisyys tai mielisairaus 168 (151), sokeritauti 62 (26), sydänvika 2 (—), polion jälkitila 5 (5), keuhkoastma 1 (—), erilaiset aivovauriot 12 (8) ja muu avuttomuus 24 (13) eli yhteensä 377 (293) tapausta.

Erityislapsilisää suoritettiin viimeiseltä neljännekseltä kaikkiaan 3 124 (2 713) lapsesta 1 997 (1 632) nostajalle yhteensä 12 823 200 (11 005 200) mk. Kertomusvuoden aikana suoritettiin erityislapsilisää yhteensä 50 569 200 (20 995 200) mk.

Kodinperustamislainat. Kodinperustamislainoja ei v:n 1957 elokuusta lähtien toistaiseksi myönnetty, koska valtion talousarviossa ei ollut tarkoitukseen määrärahaa. Lainojen takaisin perimiseen liittyviä varallisuusselvityksiä ja lausuntoja annettiin sen sijaan kertomusvuonnakin sosiaaliministeriölle.

Lapsilisät. 15. 5. muutettiin lapsilisälakia siten, että lisän perusmäärä korotettiin ja porrastettiin lapsiluvun mukaan. Korotuksen jälkeen lapsilisän perusmäärä oli 18 000 mk vuodessa ja 4 500 mk vuosineljänneksessä. Toisesta lapsesta lisä oli 20 400 mk vuodessa ja 5 100 mk vuosineljänneksessä ja kolmannesta ja sitä seuraavista lapsista 24 000 mk vuodessa ja 6 000 mk vuosineljänneksessä. Korotus tuli voimaan 1. 4. Kun lapsilisät oli kuitenkin ehditty jo maksattaa kertomusvuoden toiselta neljännekseltä 4 200 mk:n suuruisina, jouduttiin korotus ja porrastus maksamaan jälkikäteen.

Kertomusvuoden aikana käsitteli jaosto 1 843 lapsilisää koskevaa asiaa. Lapsilisää määrättiin maksettavaksi kaikkiaan 2 048 265 900 (1 851 863 400) mk. Siitä palautettiin virheellisinä suorituksina tai oikeudettomasti nostettuina 707 800 (313 400) mk sekä nostamatta jääneinä yhteensä 8 965 500 (7 519 800) mk.

Lapsilisän saajat ja lapsiluvut:

Neljännes	Lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku
I	64 510 (65 087)	109 195 (108 820)
II	64 494 (65 317)	109 149 (109 216)
III	64 819 (65 216)	108 842 (109 285)
IV	65 519 (65 041)	109 505 (108 766)

Näihin lukuihin sisältyy n. 1 200 tapausta, joissa lapsilisä on maksettu kunnalle.

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (nostajat) ryhmittäivät lapsiluvun mukaan vuoden viimeisen neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajien lukumäärä	Lasten luku
1 lapsesta	33 046	33 046
2 »	20 438	40 876
3 »	7 267	21 801
4 »	1 873	7 492
5 »	513	2 565
6 »	137	822
7 »	39	273
8 »	12	96
9 »	4	36
	Yhteensä	107 007
	63 329	

Sosiaalilääkärin toimisto

Toimistossa tutkittiin 594 lasta. Ilmoitetuista lapsista siirtyi keskeneräisesti tutkittuina tai tutkimusta odottamaan seuraavaan vuoteen 98. Tapaukset jakautuivat lähettäjiensä mukaan seuraavasti: lastenhuoltotoimistosta ilmoitettuja 263, vajaanmielishuoltajalta 147 ja suojelukasvatustoimistosta 178. Kerran viikossa toimi vajaanmielishuoltajalta, jossa psykiatri sairaanhoitajan avustamana otti vastaan vajaanmielishuoltajien lähinnä hoidollisessa mielessä.

Esitiedot tutkimukseen lähetetyistä tapauksista saatiin tavallisimmin lähettävän toimiston huoltotarkastajilta. Psykologisia tutkimuksia tehtiin yhteensä 750. Yksinomaan psykologin tutkimuksessa kävi vuoden aikana 65 lasta. Psykiatrit tutkivat 509 tapausta. Näistä oli yksinomaan psykiatrin tutkimuksessa 128 tapausta. Yksinomaan sosiaalityöntekijäin hoidettavana oli 20 tapausta. Tutkitut tapaukset on käsitelty team-työn luonteisesti. Jokaiseen tutkittuun tapaukseen on pyritty liittämään jokin hoidollinen toimenpide.

Varsinaiseen polikliiniseen hoitoon tarjoutui varsin pienet mahdollisuudet osittain psykiatrityövoiman vajaanmielishuoltajien, osittain tutkimustyön paineen vuoksi.

Tutkituista annettiin tarvittaessa lausuntoja lastensuojelu- ja kouluviranomaisille sekä oikeutta varten. Erityisesti vajaanmielishuoltajien tapauksissa esiintyi runsaasti lausuntotarvetta esim. työkyvyttömyyseläkkeitä, asevelvollisuudesta vapautumista tai sterilisaatiota varten.

Käynnit kaupungin omissa ja lukuisissa muissa laitoksissa, joihin lautakunta on lapsia sijoittanut, muodostivat huomattavan osan sosiaalilääkärin toimiston virkailijoiden toiminnasta.

Tutkimusaineisto:

	Ikä										Kaikkiaan
	0-6 v		7-15 v		16-17 v		18 v —		Yhteensä		
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	
<i>Jäljellä v:lla 1961</i>											
Lastenhuoltotoimisto	8	4	16	13	2	2	—	—	26	19	45
Vajaamielisryhmä	3	—	1	4	—	2	6	6	10	12	22
Suojelukasvatustoimisto ja Mellunkylän vastaanottokoti	—	—	17	8	4	4	1	—	22	12	34
Lemmilän ja Outamon vastaanottokodit	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	3
<i>Uusia v. 1962</i>											
Lastenhuoltotoimisto	48	32	102	60	11	5	1	4	162	101	263
Lhtn. vajaamielisosasto	13	10	43	20	7	9	27	18	90	57	147
Suojelukasvatustoimisto ja Mellunkylän vastaanottokoti	1	—	44	30	26	26	3	1	74	57	131
Lemmilän ja Outamon vastaanottokodit	—	—	41	—	6	—	—	—	47	—	47
<i>Yhteensä</i>											
Lastenhuoltotoimisto	56	36	118	73	13	7	1	4	188	120	308
Lhtn. vajaamielisosasto	16	10	44	24	7	11	33	24	100	69	169
Suojelukasvatustoimisto ja Mellunkylän vastaanottokoti	1	—	61	38	30	30	4	1	96	69	165
Lemmilän ja Outamon vastaanottokodit	—	—	44	—	6	—	—	—	50	—	50
Kaikki yhteensä	73	46	267	135	56	48	38	29	434	258	692
Poistettu v. 1962	60	32	236	118	44	38	37	29	377	217	594
Jäljellä v:een 1963	13	14	31	17	12	10	1	—	57	41	98

Ilmoittajat ja ilmoittamisen pääsyy:

Syy	Lastenhuoltotoimisto Lhtn. vajaamielisosasto			Suojelukasvatustoimisto Vastaanottokodit			Kaikkiaan
	P.	T.	Yhteensä	P.	T.	Yhteensä	
Kehitystason määrääminen	68	30	98	3	—	3	101
Heikko koulumenestys	10	5	15	2	1	3	18
Koulunkäynnin järjestely	7	5	12	3	—	3	15
Laitossijoitus	15	4	19	16	3	19	38
Mahdollinen laitoksesta kotiuttaminen	2	2	4	1	—	1	5
Vajaamielisrekisteriin merkitseminen ja laitos- hakemus	36	25	61	—	—	—	61
Vajaamielispäivähuoltolaan sijoittaminen	1	3	4	—	—	—	4
Lapsen sopivuus kasvatuskotiin tai kasvatus- kodin sopivuus lapselle	8	12	20	—	—	—	20
Mahdollinen sairaalatutkimus tai hoito	5	7	12	2	—	2	14
Mahdollinen lääkehoito	16	15	31	—	1	1	32
Hermostolliset herkkyysoireet	23	21	44	13	11	24	68
Kastelu ja/tai tuhriminen	14	4	18	5	—	5	23
Sopeutumisvaikeudet	35	17	52	95	48	143	195
Seksuaaliset vaikeudet	—	3	3	5	3	8	11
Mahdollinen adoptio tai sen purkaminen	9	9	18	—	—	—	18
Holhous- ja oikeusasia	11	6	17	—	—	—	17
Työkyvyttömyyseläkkeen hakeminen	8	6	14	—	—	—	14
Mahdollinen sterilisaatio	1	10	11	—	1	1	12
Lausunto kutsuntaviranomaiselle	8	—	8	—	—	—	8
Muut syyt	11	5	16	1	1	2	18
Yhteensä	288	189	477	146	69	215	692

Kertomusvuonna tutkitut lapset, nuoret ym. henkilöt ryhmitettyinä diagnoosin ja toimenpiteiden mukaan:

Tutkimukset, selvitykset, suositukset ja toimenpiteet (monella tutkitulla useita toimenpiteitä)	300	310-318	320	321	324	325.0	325.1	325.2	325.3	325.4	325.5	326.3	326.4	351 ym.	353	Muut	793	Tutkimuksista luovuttu	Yhteensä
Tutkimus, selvitys ja lausunto:																			
Lastenhuoltotoimistolle	—	17	1	22	2	3	9	15	11	3	2	6	—	4	1	—	29	9	134
Suojelukasvatustoimistolle	—	16	—	58	—	—	—	3	5	—	—	9	8	—	—	—	—	2	101
Suositus kasvatuskotiin	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	5
» lastenkotiin	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4
» vastaanotto- tai nuorisokotiin	—	2	—	6	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	13
» koulukotiin	—	4	—	12	1	—	—	3	3	—	—	—	5	—	—	—	—	—	28
» sairaalaan tai poliklinikalle	1	11	—	13	—	—	3	6	3	—	3	3	5	3	1	3	6	—	61
» Metsäkummun hoitokotiin	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
» vajaamielisrekisteriin ja/tai laitokseen	—	—	—	—	—	4	11	19	—	7	11	—	—	—	1	1	—	—	54
» vajaamielispäivähuoltolaan tai -työkotiin	—	—	—	—	—	1	3	8	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	15
» laitoksesta kotiuttamiseen	—	—	—	4	—	—	—	2	1	—	—	2	1	—	—	—	—	2	12
» yksilöterapiaan	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5
Ehdotettu oppivelvollisuuden suorittamisesta vapauttamista	—	4	—	1	—	1	2	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	11
» koulunkäynnin alkamisen lykkäämistä	—	1	—	—	1	—	—	9	9	—	—	—	—	—	—	—	3	—	23
» apukouluun	—	1	—	—	1	—	—	12	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	18
» muuta koulusiirtoa	—	1	—	3	—	—	—	—	3	—	—	1	1	2	—	—	6	—	17
» ammatinvalinnan ohjausta	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5
Lausunto adoptioasiasta	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8	—	9
» holhous- tai oikeusasiasta	1	2	—	1	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	12
» sterilisaatiota tai aborttia varten	—	—	—	—	—	—	4	2	—	1	2	—	—	—	—	1	—	—	10
Todistus työkyvyttömyyseläkehakemusta varten.....	—	—	—	—	—	4	7	12	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	26
Lausunto kutsuntaviranomaiselle	—	—	—	—	—	2	4	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	8
Lääkemääräys.....	2	6	1	4	—	11	10	16	1	1	8	1	1	6	1	1	1	—	71
Muut lääkärintodistukset	—	—	—	2	—	1	2	2	1	2	—	1	1	—	—	1	1	—	14
Yhteensä	4	68	2	131	5	27	58	113	43	17	30	27	25	18	5	8	66	11	658

Tautinimistöä: 300 Schizophrenia (Jakomielitauti). — 310—318 Psychoneuroses (Hermostolliset herkkyytilat). — 320 Constitutio psychopathica (Luonnevikaisuus). — 321 Persona immatura (Tunne-elämän kehittymättömyys). — 324 Habitus abnormis infantum (Lasten käyttäytymistapojen poikkeavuus). — 325.0 Idiotia (Tylsämielisyyt). — 325.1 Imbecillitas (Vähämielisyyt). — 325.2 Debiilitas (Heikkomielisyyt). — 325.3 Deficientiae intelligentiae (Heikkolahjaisuus). — 325.4 Mongolismus (Mongoloidinen vajaamielisyyt). — 325.5 Oligophreniae aliae (Muu vajaamielisyyt). — 326.3 Maladaptatio acuta (Äkillinen sopeutumattomuus). — 326.4 Abnormitas characteris, habitus, intelligentiae aliae sine male definitae (Muu tai ei määriteltävissä oleva luonteen, rakenteen tai älykkyyden poikkeavuus). — 351 ym. Paralysis cerebralis spastica infantilis et cetera (Aivovaurio). — 353 Epilepsia cryptogenetica (Varsinainen kaatumatauti). — 793 Observationes et explorationes, cura medica non necessaria (Tarkkailu ja tutkimus, lääke- tai muu hoito ei tarpeellinen).

Lastensuojeluviraston muut toimistot valikoivat ennen sosiaalilääkärin toimistoon tutkittavaksi lähettämistä vaikeimmat ja eniten vaurioituneet huollossa tai huostassa olevista lapsista tai nuorista henkilöistä. Toimiston henkilömäärä ei aina voinut suorittaa edes tämänkään ryhmän riittävää tutkimusta ja hoitoa.

Sosiaalilääkärin toimistossa tutkittiin 523 lasta, joista oli suojelukasvatustoimiston lähettämiä 146 poikaa ja 69 tyttöä. Näistä todettiin sairaalahoidon tarpeessa oleviksi 49 poikaa eli 32 % ja 36 tyttöä eli 52 % sekä polikliinisen hoidon tarpeessa oleviksi 46 poikaa eli 31.5 % ja 23 tyttöä eli 30 %. Lastenhuoltotoimiston lähettämiä poikia oli 188 ja tyttöjä 120. Näistä todettiin sairaalahoidon tarpeessa oleviksi 21 poikaa eli 11 % ja 20 tyttöä eli 17 % sekä polikliinisen hoidon tarpeessa oleviksi 25 poikaa eli 13 % ja 10 tyttöä eli 8 %.

Näistä kaikista saatiin sairaalahoitoon 12 ja polikliiniseen hoitoon 31, joista 4 ulkopuoliselle terapeutille.

Eräitä yhdistelmätietoja

Lastensuojelulautakunnan täysihuollossa oli edelliseltä vuodelta jäljellä kaikkiaan 3 017 lasta. Kertomusvuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 1 181 lasta (1 199), joten vuoden aikana oli lautakunnan täysihuollossa yhteensä 4 198 (4 176) lasta. Näistä oli 3 799 lastenhuoltotoimiston alaista ja 380 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta tai nuorta henkilöä. Sitä paitsi oli 19 lasta osan vuodesta lastenhuoltotoimiston ja osan vuodesta suojelukasvatustoimiston huollossa.

Lautakunnan huoltoon otetuista lapsista oli avioliitossa syntyneitä 2 606 eli 62.1 % ja aviottomia 1 592 eli 37.9 %. Lastenhuoltotoimiston alaisten lasten vastaavat suhdeluvut olivat 60.0 ja 40.0 sekä suojelukasvatusta tarvitsevien lasten 82.2 ja 17.8. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 2 227:llä eli 85.4 %:lla molemmat vanhemmat elossa, 346:lla eli 13.3 %:lla jompikumpi vanhemmista kuollut ja 33 eli 1.3 % täysin orpoja. Aviottomista lapsista 663:lla eli 41.6 %:lla oli sekä elatusvelvollinen että äiti elossa, 213:lla eli 57.4 %:lla oli elatusvelvollinen tai äiti kuollut tai elatusvelvollinen tuntematon ja 16:lla eli 1.0 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nimittäin 3 430 eli 82.2 % niistä, joiden syntymäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 16 ja muualla Uudenmaan läänissä 137, joten muualla syntyneitä oli 591 eli 14.2 %.

Jotta saataisiin selvitettyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluivat, ryhmiteltiin heidät vanhempiensa ammatin perusteella, aviosyntyiset isän ja au-lapset äidin ammatin mukaan. Sen nojalla oli mm. tehdas- ja ammattityöntekijäin lapsia 1931 eli 46.0 %, muiden työntekijäin 470 eli 11.2 %, kotiapulaisten 347 eli 8.3 %, itsenäisten liikkeenharjoittajien 180 eli 4.3 %, liikeapulaisten ja palveluskunnan 703 eli 16.7 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 157 eli 3.7 %.

Toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä em. lasten joutumiseen lautakunnan huostaan useimmissa tapauksissa jokin vanhemmista johtunut seikka. Ainoastaan 687:ssä eli 16.4 %:ssa tapauksista syy johtui lapsesta; 452 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaamielisyyden, aistiviallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 235 lasta pahantapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sen sijaan 3 170:ssä eli 75.5 %:ssa

tapauksista syy johtui vanhemmista, 306 eli 7.3 % lapsista otettiin huollettaviksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatuskyky, 149:llä eli 3.6 %:lla oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 177 lasta eli 4.2 % oli vanhempiansa hylkäämiä, 731 lapsen eli 17.4 %:n vanhemmat olivat joko sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt ja 151 lapsen, 3.6 %:n, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 3 940:llä eli 93.9 %:lla suomi, 248:lla eli 5.9 %:lla ruotsi ja 10:llä eli 0.2 %:lla jokin muu kieli.

Muussa suhteessa viitataan kertomuksen liitteenä olevaan tilasto-osastoon.

Taloustietoja

Lastensuojelutoimen aiheuttamat bruttomenot olivat tilinpäätöksen mukaan seuraavat:

	mk
Lastensuojeluvirasto	148 148 742
Avohuolto:	
turvattomien alaikäisten sijoitus ja tilapäinen avustaminen	146 780 319
suojelukasvatusta tarvitsevien alaikäisten sijoitus ja tilapäinen avustaminen	3 645 863
lasten kesävirikistys ja lomamatkat	11 988 205
vajaamielisten huolto	11 455 398
Lasten- ja nuorisonhuoltolaitokset	411 956 403
Vajaamielislaitokset	60 017 457
Muu laitoshuolto:	
turvattomien alaikäisten sijoitus kaupungin laitosten ulkopuolella	197 672 552
suojelukasvatusta tarvitsevien alaikäisten sijoitus kaupungin laitosten ulkopuolella	14 239 768
vajaamielisten sijoitus	53 232 358
Kauniaisten nuorisokodin hoitopaikat	2 500 000
Järjestöjen avustukset	9 425 000
Lastensuojelulautakunnan käyttövarat	79 193
Yhteensä	1 071 141 258

Lisäksi esiintyi tilinpäätöksessä pääomamenoina laitosten perusparannuskustannuksia:

	mk
Sofianlehdon vastaanottokoti	648 940
Hyvösen lastenkoti	215 895
Yhteensä	864 835

Lastensuojelutoiminnasta saadut tulot jakaantuivat seuraaviin eriiin:

20. Lastensuojelutoimi

	mk		mk
Valtionapu sosiaalilääkäriin toimiston menoihin	600 000	vajaamielislaitoksille	26 628 574
Korvaukset annetusta huol- lost:		Ateriamaksut	8 545 060
valtiolta	55 461 900	Luontoisedut	5 610 661
vierailta kunnilta	2 376 818	Vuokrat	8 915 658
yksityisiltä	112 271 004	Gustaf Valfrid Hyvösen ra- haston tuotto	6 173 343
Valtionapu:		Muut tulot	2 091 792
lastenkodeille	12 021 554		Yhteensä 240 696 694

Kun tulot vähennetään bruttomenoista 1 072 006 093 mk:sta, kaupungin kassaa rasittavaksi nettomenoksi jää 831 309 399 mk eli 69 624 150 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Lastensuojelujärjestöjen suorittaman työn tukeminen

Kuten menoista ilmenee, jaettiin talousarvioon merkittyinä avustuksina yksityisille lastensuojelujärjestöille yhteensä 9 425 000 mk, josta Vankeusyhdistys sai 400 000 mk, Föreningen Ufa -niminen yhdistys 25 000 mk ja 9 mmk sellaiset järjestöt, jotka järjestivät kesänviettoa helsinkiläisille lapsille. Lisäksi suoritettiin osuutena Svenska Finlands Vårdanstalt för sinnesslöa -nimistä laitosta ylläpitävälle kuntainliitolle 3 150 000 mk.

Lastensuojelun talousarvioon merkityistä käyttövaroista myönsi lastensuojelulautakunta vuoden aikana erilaisiin lastensuojelun tarpeisiin yhteensä 79 193 mk.

Lastensuojelurahastot

Kaupungin lastensuojelutyötä varten oli rahatoimiston hoidossa eräitä rahastoja, joiden pääomat ja käytettävissä olevat korkovarot olivat 31. 12. seuraavan suuruiset:

	Pääoma mk	Korot mk
Adolf Holmbergin lahjoitusrahasto	41 196	7 233
Johan Gustav Rosenbergin rahasto	12 556	1 104
Lasten kesäsiirtolain rahasto	21 480	10 594
Bergman-puolisojen lahjoitusrahasto	62 363	5 484
L. A. Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto	12 707	890
M. Kotschackin lastenvaatusrahasto	94 477	11 000
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	65 268	5 755
	Yhteensä 310 047	42 060

Hoitopaikkavaraukset

Lastensuojelulautakunta sijoitti laitoshoidon tarvitsevia alaikäisiä ja vajaamielisiä kertomuksesta ilmenevässä määrin valtion, eri kuntien tai kuntainliittojen sekä yksityisten omistamiin laitoksiin. Lastensuojeluvirasto, joka käytännössä vastasi sijoituksista, suoritti pääasiassa suullisilla ennakkosopimuksilla paikkavaraukset kuitenkin siten, että ao. jaosto vahvisti hoitomaksun suuruuden. Kaupunki varasi

myös myöntäessään avustuksia tai lainoja yksityisten laitosten perustamiskustannuksia varten samalla käyttöönsä määrääjäksi hoitopaikkoja. Seuraavat sopimukset olivat kertomusvuonna voimassa:

24. 8. 1956 sopimus 28 hoitopaikan varaamisesta 31. 5. 1962 saakka Diakonissalaitokselta sen omistamasta Pitäjänmäen lastenkodista sekä 29. 12. 1950, 15. 12. 1951 ja 15. 11. 1957 sopimukset 25, 10 ja vähintään 200 hoitopaikan varaamisesta Rinnekoti-nimisestä laitoksesta;

5. 2. 1955 sopimus 30 hoitopaikan varaamisesta 31. 12. 1975 saakka Samfundet Folkhälsan i svenska Finland -nimisen säätiön lastenkodista;

24. 1. 1956 ja 15. 2. 1958 sopimukset 10 hoitopaikan varaamisesta 20 v:ksi Mustalaislähetyksen omistamasta Kotimäen lastenkodista sekä samoin 10 hoitopaikan varaamisesta Päiväkummun lastenkodista;

20. 3. 1962 sopimus 5 hoitopaikan varaamisesta 20 v:ksi nuorisokodista Kauriaisissa;

28. 12. 1956 sopimus 16 hoitopaikan varaamisesta Mannerheimin Lastensuojeluliiton lastenkodista myönnetyn lainan maksuajaksi lastensuojelulautakunnan huollettavia varten;

11. 10. 1960 tehty sopimus 17 hoitopaikan varaamisesta Lastenlinnasta sekä sopimukseen liittyvä erikoissopimus; näistä hoitopaikoista oli 8 ensisijaisesti lastensuojelulautakunnan käytettävissä;

15. 6. 1959 sopimus 12 hoitopaikan varaamisesta 10 v:ksi Kristillisten Orpokotien Kannatusyhdistyksen Päivölän lastenkodista;

15. 1. 1960 sopimus 8 hoitopaikan varaamisesta 10 v:ksi Suomen Pelastusarmeijan Säätiön tyttökodista;

27. 6. 1961 sopimus 10 hoitopaikan varaamisesta 20 v:ksi Pelastakaa Lapset -nimisen yhdistyksen Matti ja Maija-kodista;

16. 6. 1961 sopimus 15 hoitopaikan varaamisesta 20 v:ksi Helsingin Kaupunkilähetyksen Kotivuoren lastenkodista;

21. 11. 1961 sopimus 10 hoitopaikan varaamisesta toistaiseksi Kirsti Herlinin Lastenkotisäätiön lastenkodista

sekä kaupunginhallituksen 12. 7. 1951 tekemään päätökseen perustuva sopimus 12 hoitopaikan varaamisesta 31. 12. 2001 saakka Suomen Lastenhoitoyhdistyksen lastenkodista.

Lisäksi varattiin 35 hoitopaikkaa Kårkulla Centralanstalt -nimisestä, kuntainliiton ylläpitämästä laitoksesta.

IV. Lastensuojelulautakunnan alaiset laitokset

Lasten- ja nuorisonhuoltolaitokset. *Sofianlehdon vastaanottokoti* toimi 202-paikkaisena turvattomien lasten vastaanottolaitoksena, johon kuitenkin jouduttiin sijoittamaan myös suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia. Laitos jakaantui 115-paikkaiseen pikkulasten (A-), 35-paikkaiseen leikki-ikäisten (B-) ja 52-paikkaiseen kouluikäisten (C-) osastoon. A-osastoon jouduttiin sijoittamaan n. 40 vajaa-mielistä. Kertomusvuoden aikana sijoitettiin väliaikaisratkaisuna kouluikäisten osastolle myös leikki-ikäisiä lapsia. Laitoksen johtajana toimi kasvatustiet. kand.

Hannu Timperi apunaan 101 muuta viranhaltijaa sekä 34 työsopimussuhteeseen palkattua työntekijää.

Herttoniemen vastaanottokoti toimi 14-paikkaisena lähinnä leikki-ikäisten lasten vastaanottolaitoksena, jonka johtajana oli kasvattaja Sirkka-Liisa Rauta-aho apunaan 5 muuta viranhaltijaa ja 5 työsopimussuhteessa olevaa työntekijää.

Outamon vastaanottokoti toimi Lohjalla 2-osastoisena 30 paikkaa käsittävänä vastaanottokotina suojelukasvatusta tarvitsevia kouluikäisiä poikia varten. Laioksella oli oma kansakoulu. Laitoksen johtajana toimi kansak. op. Eetu Sutinen apunaan 21 viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Vastaanottokoti Lemmilä toimi Hyvinkään Ridasjärvellä 15-paikkaisena suojelukasvatusta tarvitsevien poikien vastaanotto- ja tarkkailukotina. Laitoksessa toimi oma kansakoulu. Laitoksen johtajana oli kansak.op. Mauno Halonen apunaan 6 viranhaltijaa ja 3 työntekijää.

Mellunkylän vastaanottokoti toimi suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia, etupäässä tyttöjä sekä poikkeustapauksissa muitakin alaikäisiä varten tarkoitettuna vastaanotto- ja tutkimuslaitoksena, jossa oli oma kansakoulu. Laitoksen johtajana toimi kansak.op. Jyrki Ritamo apunaan 3 viranhaltijaa ja 4 työntekijää.

Hyvösen lastenkoti toimi 33-paikkaisena tavallisena lastenkotina, jonka johtajana toimi sosiaalihuolt. Mirja Myllylä apunaan 8 viranhaltijaa ja 10 työntekijää. Kertomusvuoden aikana laitos esitettiin muutettavaksi erityislastenkodiksi.

Malmin lastenkoti toimi niin ikään 37-paikkaisena tavallisena lastenkotina. Laitokseen jouduttiin kuitenkin sijoittamaan jatkuvasti vajaamielisiä lapsia. Johtajana oli kasvattaja Elsa Hytönen apunaan 15 viranhaltijaa ja 6 työntekijää. Tämäkin laitos esitettiin muutettavaksi erityislastenkodiksi.

Kallion nuorisokoti toimi 28-paikkaisena erityislastenkotina, jossa oli erikseen jälkihuolto- ja koululaisosastot. Sijoitusvaikeuksien vuoksi laitoksessa edelleen hoidettiin yksinomaan kouluikäisiä lapsia. Johtajana toimi sosion. Erkki Mikonsaari apunaan 4 viranhaltijaa ja 6 työntekijää. Sosiaaliministeriölle esitettiin, että tämäkin laitos hyväksyttäisiin valtionapua nauttivaksi erityislastenkodiksi.

Töölön nuorisokoti toimi 12-paikkaisena lähinnä jälkihoitoa tarvitsevien tyttöjen laitoksena, jonka johtajana oli sosion. Helmi Hirvonen apunaan 2 työntekijää.

Kaarelan nuorisokoti toimi 15-paikkaisena lähinnä jälkihoitoa tarvitsevien poikien laitoksena, jonka johtajana oli sosion. Lauri Saloriutta apunaan 4 työntekijää.

Reijolan nuorisokoti toimi 18-paikkaisena, jälkihoitoa tarvitsevien poikien hoitokotina 31. 5. saakka, jolloin se *Taivallahden nuorisokoti* -nimisenä siirrettiin taloon Väinämöisenkatu 27. Laitoksessa oli 17 hoitopaikkaa. Kiinteistössä toimi myös vajaamielisten päivähuoltola ja osa kiinteistöstä oli vuokrattu kaupunginarkiston käyttöön. Laitoksen johtajana toimi sosion. Olavi Kivistö apunaan 3 viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Metsäkummun hoitokoti toimi 15-paikkaisena kasvatustarvikkeisiin joutuneiden lasten psykiatrisena laitoksena, jolla oli oma kansakoulu. Hoito- ja kasvatustyötä johdettiin kiinteästi sosiaalilääkärin toimistosta, jonka lastenpsykiatri ja psykologi työskentelivät vakituisesti laitoksessa. Laitoksen johtajana toimi kasvattaja Saara Huotari. Laitoksessa oli lisäksi 6 viranhaltijaa ja 7 työntekijää.

Oppilaskoti Toivola toimi 84-paikkaisena apukouluasteella olevien turvattomien lasten hoitolaitoksena, jossa oli oma kansakoulu. Jälkihoitoa tarvitsevien tyttöjen

12-paikkainen osasto joutui edelleen työskentelemään vanhoissa suojissa. Laitoksen johtajana toimi kansak.op. Veli Ilasmaa apunaan 38 viranhaltijaa ja 10 työntekijää.

V a j a a m i e l i s l a i t o k s e t j a v a j a a m i e l i s t e n l a s t e n l a s t e n k o d i t

Kullatorpan lastenkoti toimi vajaanmielisten lastenkotina, jossa oli 21 vahvistettua hoitopaikkaa. Laitosta ei ollut hyväksytty vajaanmielislaitokseksi eikä se saanut valtionapua paikkaluvun pienen määrän ja rakennusten huonon kunnan vuoksi. Johtajana toimi sosion. Anna Lehto apunaan 14 viranhaltijaa ja 3 työntekijää.

Päivölän lastenkoti toimi Sipoon Kallbäckissä 16-paikkaisena vajaanmielisten lastenkotina. Kertomusvuoden aikana anottiin, että se hyväksyttäisiin valtionapua saavaksi vajaanmielislaitoksen osastoksi. Laitoksen johtajana toimi vajaanmielishoit. Kyllikki Grönroos apunaan 5 viranhaltijaa ja 6 työntekijää.

Nukarin lastenkoti Nurmijärven Nukarissa oli ainoa lastensuojelulautakunnan alainen varsinainen vajaanmielishoitokoti, jossa oli 30 hoitopaikkaa. Johtajana toimi lastenhoit. Rauha Ojalainen apunaan 15 viranhaltijaa ja 4 työntekijää.

Päivähuoltola Aula toimi 60-paikkaisena vajaanmielisten päivähuoltolaitoksena ja siirrettiin *Päivähuoltola Tyynelä*-nimisenä 1. 6. alkaen taloon Väinämöisenkatu 27. Laitoksessa oli 60 hoitopaikkaa. Johtajana toimi kansak.op. Sirkka Wahlroos apunaan 7 viranhaltijaa ja 3 työntekijää.

Päivähuoltola Vantaala toimi niin ikään vajaanmielisten päivähuoltolana, jossa oli 42 paikkaa. Laitoksen johtajana oli valtiotiet. kand. Annikki Paasonen apunaan 4 viranhaltijaa ja 5 työntekijää.

Käpylän koulu- ja työkeskus toimi 2-osastoisena vajaanmielisten päivähuoltolana talossa Pyhtääntie 1. Vajaanmieliskouluosasto toimi 40-paikkaisena IV-luokkaisena vajaanmieliskouluna ja työkotiosasto 25-paikkaisena 16 vuotta täyttäneiden vajaanmielisten päivähuoltolana. Laitoksen johtajana toimi kansak.op. Veikko Tavast apunaan 8 viranhaltijaa ja 5 työntekijää.

Muissa lastenhuoltolaitoksissa hoidettiin vajaanmielisiä kertomusvuonna siten, että keskimäärin oli Sofianlehdon vastaanottokodissa 42 ja Malmin lastenkodissa 15 vajaanmielistä. Nämä osastot eivät toimineet vajaanmielislaitoksina tarkoitettuina vajaanmielislaitoksina. Sosiaaliministeriölle tehtiin kuitenkin esitys Sofianlehdon vastaanottokodin 42-paikkaisen vajaanmielisosaston hyväksymisestä keskuslaitoksen valtionapua saavaksi osastoksi.

L a i t o s t e n h a l l i n t o j a t a l o u s

Laitosten toiminnasta todettakoon lisäksi, että niiden välitön johto kuului kunkin laitoksen johtajalle, mutta että hallinnollista yleisvalvontaa suoritti lastensuojelutoimen toimitusjohtaja sekä kasvatuksellista valvontaa Outamon, Lemmilän ja Mellunkylän vastaanottokotien osalta nuorisonhuoltaja ja muiden laitosten osalta lastenhuollontarkastaja tai apulaislastenhuollontarkastaja.

Opetus laitosten kansakouluissa noudatti kaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia ja opetuksen tarkastuksesta huolehti kaupungin suomenkielisten kansakoulujen toinen tarkastaja Walter Erko.

Laitosten terveydenhoitotarkastukset suoritti lautakunnan lääkäri. Sosiaalilääkärin toimisto suoritti laitoksissa psykiatrisia tutkimuksia ja antoi tässä suhteessa hoidokkeja koskevia hoito-ohjeita. Lautakunnan lääkäri antoi eri laitosten terveysoloista ja lasten terveydentilasta selonteon, jossa todettiin, että lapsille oli annettu asiaankuuluvat rokotukset, keuhkoröntgen-tutkimuksessa kävi 217 lasta, sairaalahoitoon joutui 87 lasta ja että muut sairaustapaukset hoidettiin laitoksissa. Uusien sairaustapausten lukumäärä oli kaikissa laitoksissa yhteensä 1 637, poliklinikakäyntejä oli 311, kuolemantapauksia sattui 5, lääkintävoimistelua annettiin 80 lapselle.

Seuraavasta taulukosta ilmenevät laitosten tautitapaukset:

Tautiryhmä	Sofianlehto	Herttoniemi	Hyvönen	Kaarela	Kallio	Kullatorppa	Lenmälä	Malmi	Mellunkylä	Metsäkumpu	Nukari	Outamo	Päivölä	Taivallahti	Toivola	Töölön nuorisokoti	Yhteensä
Tulirokko	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Tuhkarokko	32	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43
Vesirokko	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	84
Sikotauti	—	3	1	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	4	—	28
Influenssa	15	17	28	2	—	12	1	—	2	—	5	58	4	3	13	11	171
Suolistotulehdukset	137	2	39	—	—	11	10	1	—	4	2	—	—	—	9	—	215
Angina	71	8	—	—	—	2	1	11	4	—	1	8	—	1	13	1	121
Kuumeinen nuha-, nielu- ja yskäkatarri	373	17	2	1	25	8	8	39	10	14	15	61	3	4	31	—	611
Keuhkokuume	11	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	14
Korvatulehdukset	80	6	1	3	5	1	—	4	3	—	—	6	1	—	8	3	121
Silmätulehdukset	4	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	9
Ihottumat	31	2	2	1	—	—	4	1	—	—	—	1	2	2	4	—	50
Paiseet	34	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	7	—	45
Tapaturmat	16	—	4	2	6	2	3	1	7	1	1	27	—	6	30	—	106
Suutulehdukset	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Muut taudit	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	4
Gonorrhea	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Yhteensä	898	57	79	11	40	37	27	77	33	19	25	163	10	17	129	15	1 637
Tub. tarkastukset	6	—	2	—	—	—	—	—	12	15	3	30	—	—	149	—	217
Sairaalahoitoon lähetettyjä ...	37	4	8	1	—	3	1	1	6	2	—	12	4	2	5	1	87
Poliklinikoilla käyneitä	93	5	40	9	16	2	5	22	14	7	2	26	3	9	43	15	311
Kuolemantapaukset	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5

Lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten menot ja tulot 1962

Laitokset on seuraavassa taulukossa ryhmitelty siten, että A-ryhmässä ovat lastenkotityyppiset laitokset, B-ryhmässä erityislastenkodit, joissa on oma kansakoulu, C-ryhmässä vajaamielisiä hoitavat lastenkodit, D-ryhmässä vajaamielislaitos ja E-ryhmässä vajaamielisten päivähuoltolat.

Kustannukset jakaantuivat lasta ja päivää kohden seuraavasti:

	Vahvistettu paikkaluku	Aukiolo-päivät	Hoito-päivien määrä	Käyttö-pro-sentti	Bruttomenot					Tulot					Netto-menot
					Palkat	Huoneisto	Ravinto	Muut	Yhteensä	Valtion-apu	Huoneisto-tulot ¹⁾	Ateria-kor-vauk-set	Muut tulot ²⁾	Yh-teensä	
					mk										
<i>A-laitokset</i>															
Sofianlehdon vastaanottokoti ...	202	73 730	65 398	88.70	1 446.84	363.53	208.69	173.54	2 192.60	69.50	44.67	52.29	0.75	167.21	2 025.39
Herttoniemen vastaanottokoti	14	5 110	4 764	93.23	1 409.45	279.07	217.41	171.17	2 077.10	66.31	64.32	82.29	—	212.92	1 864.18
Hyvösen lastenkoti	33	12 045	11 112	92.25	1 017.02	522.92	242.68	275.92	2 058.54	68.84	31.88	21.01	—	121.73	1 936.81
Malmin lastenkoti.....	37	13 505	13 873	102.72	952.99	161.89	208.21	182.02	1 505.11	63.49	31.91	58.03	0.79	154.22	1 350.89
Kallion nuorisokoti	28	10 220	9 529	93.24	626.37	436.35	215.38	216.47	1 494.57	69.28	55.12	12.32	8.47	145.19	1 349.38
Töölön nuorisokoti	12	4 380	3 864	88.22	560.39	327.05	249.01	215.35	1 351.80	25.28	52.75	22.10	61.10	161.23	1 190.57
Kaarelan nuorisokoti	15	5 475	4 991	91.16	665.40	337.35	232.58	163.93	1 399.26	18.23	34.60	8.67	84.78	146.28	1 252.98
Taivallahden nuorisokoti..... ³⁾	17(18)	6 356	6 364	100.13	668.54	4186.07	5289.21	452.56	1 596.38	—	411.42	132.94	93.96	638.32	958.06
Yhteensä ja keskimäärin	358	130 821	119 895	91.65	1 180.76 (60.59%)	345.72 (17.74%)	219.23 (11.25%)	203.09 (10.42%)	1 948.80	61.35	62.93	49.56	11.66	185.50	1 763.30
<i>B-laitokset</i>															
Outamon vastaanottokoti	30	10 020	7 680	76.65	2 701.45	1 110.34	277.37	385.80	4 474.96	53.46	312.92	59.74	6.77	432.89	4 042.07
Vastaanottokoti Lemmilä	15	5 010	4 215	84.13	1 775.13	604.65	263.42	261.06	2 904.26	83.69	78.74	19.69	—	182.12	2 722.14
Mellunkylän vastaanottokoti ...	15	5 475	4 608	84.16	1 491.06	580.52	273.63	285.91	2 631.12	90.71	59.80	18.77	8.49	177.77	2 453.35
Metsäkummun hoitokoti	15	5 475	5 181	94.63	1 803.60	394.35	295.17	376.07	2 869.19	73.48	6.82	26.80	—	107.10	2 762.09
Oppilaskoti Toivola	84	30 660	31 305	102.10	1 186.04	749.35	213.88	199.63	2 348.90	73.03	87.50	14.76	0.74	176.03	2 172.87
Yhteensä ja keskimäärin	159	56 640	52 989	93.55	1 539.44 (55.44%)	740.77 (26.68%)	240.17 (8.65%)	256.25 (9.23%)	2 776.63	72.62	109.18	23.20	2.16	207.16	2 569.47
<i>C-laitokset</i>															
Kullatorpan lastenkoti	21	7 665	9 172	119.66	1 307.34	230.35	219.40	186.52	1 943.61	38.51	28.41	44.54	—	111.46	1 832.15
Päivölän lastenkoti	16	5 840	6 913	118.37	1 048.33	522.00	206.92	153.47	1 930.72	67.24	37.20	36.98	—	141.42	1 789.39
Yhteensä ja keskimäärin	37	13 505	16 085	119.10	1 196.02 (61.71%)	355.70 (18.36%)	214.03 (11.04%)	172.32 (8.89%)	1 938.07	50.85	32.19	41.29	—	124.33	1 813.74
<i>D-laitokset</i>															
Nukarin lastenkoti	30	10 950	11 397	104.08	1 094.50	371.54	180.05	209.58	1 855.67	814.26	55.32	50.42	1.38	921.38	934.29
Yhteensä ja keskimäärin	30	10 950	11 397	104.08	1 094.50 (58.98%)	371.54 (20.02%)	180.05 (9.71%)	209.58 (11.29%)	1 855.67	814.26	55.32	50.42	1.38	921.38	934.29
<i>E-laitokset</i>															
Päivähuoltola Tyynelä	60	13 440	9 256	68.87	804.88	198.00	129.01	264.02	1 395.91	640.73	1.05	3.10	—	644.88	751.03
Päivähuoltola Vantaala	42	12 642	10 061	79.58	664.98	162.57	81.24	205.66	1 114.45	543.05	3.81	4.71	—	551.57	562.88
Käpylän koulu- ja työkeskus ...	65	15 733	13 806	87.75	608.71	142.92	103.20	212.51	1 067.34	431.28	—	4.27	40.80	476.35	590.97
Yhteensä ja keskimäärin	167	41 815	33 123	79.21	680.62 (58.00%)	164.28 (14.00%)	103.74 (8.84%)	224.81 (19.16%)	1 173.45	523.76	1.45	4.07	17.01	546.29	627.16
Kaikkiaan ja keskimäärin	751	253 731	233 489	92.02	1 188.05 (58.77%)	411.58 (20.36%)	205.33 (10.16%)	216.43 (10.71%)	2 021.39	165.53	62.21	36.60	8.97	273.31	1 748.08

¹⁾ Huoneistotuloihin sisältyvät perityt vuokrat ja virka-asuntojen luontoisetukorvaukset. Taivallahden huoneistotuloihin sisältyvät Päivähuoltola Tyynelän ja kaupunginarkiston hallitsemista huonetiloista suorittamat tilitysvuokrat. — ²⁾ Nuorisokodeissa on laskettu mm. huollettavien ansiotuloista saatu hyvitys; Käpylän koulu- ja työkeskuksessa mm. työsuorituksista saadut tulot. — ³⁾ Laitos toimi Reijolan nuorisokotina (18 paikkaa) 31.5. saakka ja Taivallahden nuorisokotina (17 paikkaa) 1.6. lähtien. — ⁴⁾ Laitosten kiinteistön pääoman korko- ja poistoerät eivät esiinny vielä v:n 1962 tileissä. — ⁵⁾ Menoihin sisältyvät myös Päivähuoltola Tyynelän ravintomenot ajalta 1.6.—31.12., joista hyvitys sarakkeessa Ateriakorvaukset.